

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

American Home
over 100 years
of
serving
American-
Slovenians

AMERIC

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

MILAN KRAVANJA 032001
1301 COURTHOUSE RD APT 1710
ARLINGTON VA 22201-2537

USPS 024100

Serving over 200,000 American Slovenians

AMERIŠKA DOMOVINA, JULY 20, 2000

ISSN Number 0164-68X

60c

Vol. 102, No. 27

Pepsi Cola Trashes Polka Music

The Pepsi-Cola Company recently ran a television commercial that many people felt was derogatory to polka music, including a line "Why are you listing to this stupid song?" PHF (Polka Hall of Fame) Board of Trustees authorized a letter of complaint be written to Pepsi Cola. To date we have not received a reply, although the ad is no longer seen on Cleveland TV. We will keep you posted if and when Pepsi responds. If the ad is still being broadcast in other regions, please let us know at the Polka Hall of Fame address (291 E. 222 St., Euclid, OH 44123) or by e-mail www.polkaofame.com

--Polka Hall of Fame
"Quarterly

Letter to Pepsi

Mr. Gary H. Rodkin,
President Pepsi-Cola Company
700 Anderson Hill Road
Purchase, New York 10577

Dear Mr. Rodkin:
We strongly urge the Pepsi-Cola Company to reconsider the airing of a Pepsi ad that degrades polka music, and calls it "stupid." It

offends millions of Americans who love polka music, and discriminates against a traditional dance and music that has been popular for generations. Polka fans are generally people of high moral standards. They have steady jobs, good family values, and seldom cause the kind of problems that plague our society. Why single these people out for ridicule? The American Slovenian Polka Foundation, its board of trustees and national membership are dedicated to the promotion, preservation, and perpetuation of polka music. If Pepsi would support polka music and its followers, instead of insulting this universal music, we would be willing to work with you to create a positive polka commercial. Pepsi could in part redeem itself from the alienation of the millions of polka fans who have been maligned. Why would you want them to stop buying Pepsi?

Sincerely,
American Slovenian
Polka Foundation
Cecilia V. Dolgan, President

Attention Baraga Pilgrims

Bishop Baraga Days will begin on Saturday, September 23rd at 7 p.m. with Slovenian Mass at St. Louis the King Church which is in Harvey, Michigan (approximately five miles from the city of Marquette). A social/gathering reception will follow the Mass in the parish hall.

On Sunday, September 24, English Mass at 4 p.m. in St. Peter Cathedral in Marquette, Michigan, followed by dinner at 6:30 p.m. followed by the annual meeting.

We will leave Cleveland Saturday morning Sept. 23rd and return Monday evening.

Further information about time and cost of this bus trip will be announced shortly.

If you definitely want to go on the Baraga pilgrimage trip, please call Valerie Baznik (216) 531-9279 before July 31, in order to make our reservations. Leave your name, phone number and time you wish to be called.

Anyone wishing to donate to the Bishop Baraga Cause may send their checks made payable to the Bishop Baraga Association to: Mrs. Valerie Baznik, 19790 South Lake Shore Blvd., Euclid, OH 44119-1151.

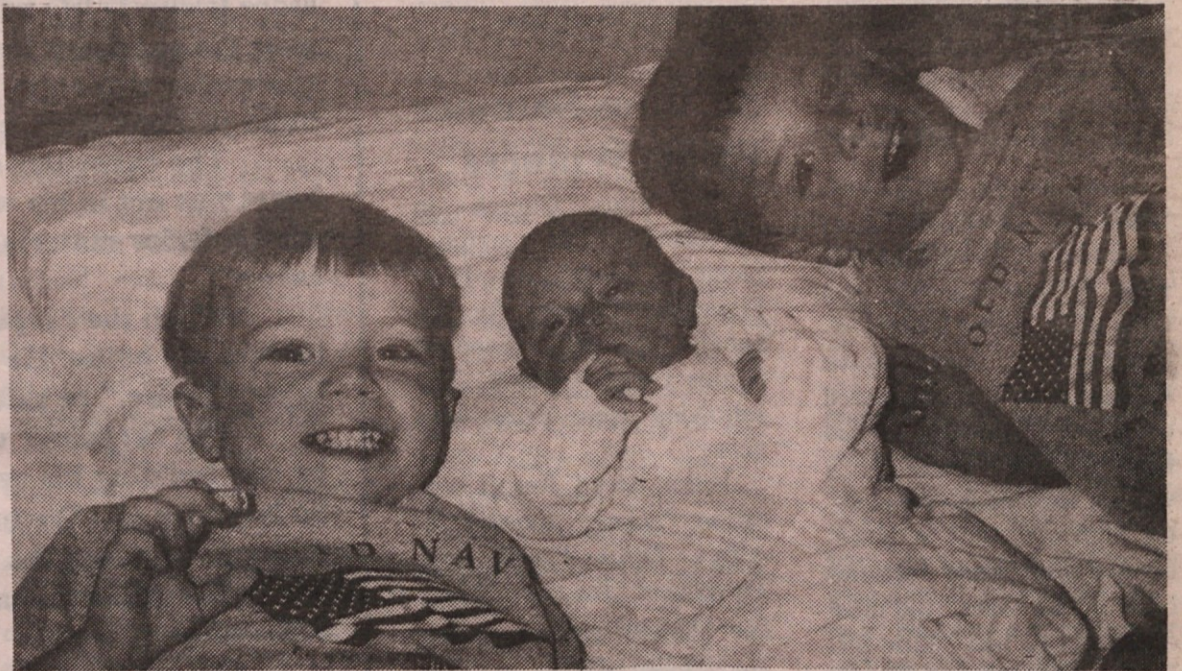
Slovenian School Picnic at Pristava

On Sunday, July 23, the St. Vitus Slovenian Language School will have its annual picnic at Slovenska Pristava. Mass will begin at 12:30 followed by a dinner of pork roast or spaghetti. Cost is \$10 for adults and \$5 for children. All invited and welcome.

American Home - the newspaper the elite seek to read.

Opportunity is missed by most people because it is dressed in overalls and looks like hard work.

--Thomas Edison

Joseph, Sophia and Vincent Tromba

Sophie Gabrielle Tromba Makes Her Debut

Julie and Joseph Tromba of Painesville Township, Ohio proudly announce the birth of their daughter **Sophie Gabrielle Tromba**.

Sophie was born at Euclid Hospital on Saturday, June 10, 2000. She weighed 7 lbs., 7 ozs., and was 20 inches long.

Proud grandparents are Stanley and Ludmilla Krulc of Willoughby Hills, Ohio.

Sophie is pictured with her "bodyguards," big brothers Vincent, age 5 and Joseph, age 2.

St. Vitus Senior Citizens Complex

From Farm Land to Charm Land

by STANE KUCHAR

The corners of Glass Avenue and Norwood road over the past 120 years have seen many changes. Once dominant parcels of farmland gave way to permanent parcels of land for residential and commercial development by the 1880s. By the early 1890s a small wooden church was constructed on Norwood Road: - St. Vitus parish became the first Catholic parish in the state of Ohio and diocese of Cleveland for American Slovenians.

At the height of the Great Depression the wooden building with occasional additions could no longer serve the needs of this burgeoning parish. A stunning brick Byzantine-Lombard style structure with twin bell towers was built in 1932. And where the once wooden church had stood on Norwood road, a combined auditorium-gymnasium was erected in 1957.

By 1963 a new irregular L-shaped convent was constructed to address the needs of the Sisters of Notre Dame who either taught at St. Vitus School or resided there and performed other services for the diocese of Cleveland.

Each new building was designed and built to serve a pressing need for both the parish and community of northeast Ohio.

By the early 1960s, however, something changed. Unlike counter-part neighborhoods of Tremont and Ohio City on the city's near west side, where millions of private and public housing development dollars have flowed over the past two decades, new development in the St. Clair Avenue area came to a virtual halt.

It would not be until 1994 that a serious effort would be mounted to take a critical look

and provide a practical approach to the need for new permanent housing in the St. Clair neighborhood.

And in late July 2000 this trend will reverse itself with the first new concentrated permanent housing to be built in the St. Clair Avenue neighborhood since the East Ohio Gas Explosion (circa 1944) through a bold and innovative \$4.25 million housing initiative.

With final discussions coming to a conclusion between the diocese of Cleveland and the parish community of St. Vitus, the first of many related construction building tasks is set to begin on July 28, 2000 after nearly 10 months of preparatory work for a proposed three-story edifice that will house 33 living units, a fully functioning chapel, outdoor patio and gardens. In addition, there will be drive-in garages as well as outdoor parking, a landscaped and fenced courtyard as well as a "Slovenian Room" and individual storage units.

But this story had its beginning in early 1994 when an idea about housing for seniors of St. Vitus parish as well as other Catholics arose in early morning conversations or evening meetings.

Over the next few weeks the intention of this writer is to have as many people as possible become familiar with this process and to understand the many challenges that were and still remain with a development project such as St. Vitus Village. I hope to do justice to the many people who either in a small or large part have been responsible for enabling this once discussed idea to become a reality - a reality within the next 10-to-14 months.

Jim's Journal
By Jim Debevec

A horse walks into a bar and says, "Gimme a beer." The bartender looks at him, pours the suds, puts it on the bar in front of the horse and says, "Here's your beer, but tell me, why the long face?"

Took a ride out to Don Shula's hometown of Painesville, Ohio earlier this week to visit Ed, Sue and Greg Pike at Ed Pike Lincoln Mercury. Driving down Heisley road I was amazed to see how modern it had become. A few years ago it was an asphalt paved country highway. Now it is cemented with many factories built on each side. And most of the shops had "Now hiring" signs in front of them.

Even Lincoln Electric was there with an employees wanted sign in front. A few years ago, you couldn't get a job there for love or money. The company is noted for its generous Christmas-time bonuses. Funny, how times change.

There is no war going on; people were complaining all the jobs were going to Mexico, China and Taiwan. Yet, here we are in the heartland of America with factories desperately seeking workers.

Maybe the reason the horse had the long face was he couldn't find anyone to help him carry the load.

There are some knowledgeable music fans reading this paper. We have received three correct responses to the question, "What is the city

mentioned in the song "Tuxedo Junction." The answer is "Birmingham, Alabama, (the home of the Eternal Word Network and Mother Angelica). Those submitting the correct entries are Evelyn Majercik of Bedford, Ohio, Lewis Stafford of Marietta, Georgia,

and Mary Ann S. Jereb of Grayslake, Illinois.

Thanks for entering and keep listening to those great big band sounds.

Because only three people knew the answer, we are hereby declaring each one a winner. Congratulations!

Comments: Jim's Journal, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103 fax: (216) 431-0628, e-mail: ah@buckeyeweb.com

St. Vitus Summer Picnic Winners

St. Vitus Church in Cleveland held their summer picnic on Sunday, July 16 at Slovenska Pristava for the benefit of the proposed Senior Citizen Center. The following were prize winners:

Hilton Head Resort Vacation Package donated by Alfred Zitnik Family and TravelMax Inc.: -- Mary Ann Domanko.

- Arts and Crafts:
1. - Painting - John and Toni Srsen
 2. - Chair - Becca Bloom
 3. - Bobbin Lace - Ivana Cerar
 4. - Kapelca - Mimi Kozina
 5. - Crossstitch - Victoria Yuko
 6. - Altar - Mrs. Belletti

Cash Prizes:
\$1,000 - Ivanka Hirschbeger
\$500 - Mary Cizel
\$250 - Frances Nemanich
-- Anna Kurbos
\$100 - Louis F. Vertosnik

- Anna Vidergar
- Dorothy Kirk
- Meta Krnec
- James Slapnik
- Anton Evanetic
- J. Cernoga
- Heinz Mikota,

- DDS
- Marie Pavli
 - Joseph Kosir

mentioned in the song "Tuxedo Junction." The answer is "Birmingham, Alabama, (the home of the Eternal Word Network and Mother Angelica). Those submitting the correct entries are Evelyn Majercik of Bedford, Ohio, Lewis Stafford of Marietta, Georgia,

Wants to buy House
Private Home
Upstairs/Downstairs with garage, 185th area.
Not expensive
216-531-1953

100 WORDS MORE OR LESS

by John Mercina

"BUILD WISELY"

The following was received via E-mail just as I sat at the computer to compose the article for this week. The author is unknown.

An elderly carpenter was ready to retire. He told his employer-contractor of his plans to leave the house building business and live a more leisurely life with his wife, enjoying his extended family. He would miss the paycheck but he needed to retire. They could get by. The contractor was sorry to see his good worker go and asked if he could build just one more house as a personal favor.

The carpenter said, yes. But in time it was easy to see that his heart was not in his work. He resorted to shoddy workmanship and used inferior materials. It was an unfortunate way to end a dedicated career.

When the carpenter finished his work the employer came to inspect the house. He handed the front-door key to the carpenter. "This is your house," he said, "my gift to you."

The carpenter was shocked. What a shame. If he had only known he was building his own house, he would have done it all so differently. So it is with us. We build our lives, a day at a time, often putting less than our best into the building. Then with a shock we realize we have to live in the house we have built. If we could do it over, we'd do it much differently.

But we cannot go back. YOU are the carpenter. Each day you hammer a nail, place a board, or erect a wall. "Life is a do-it-yourself project," someone has said. Your attitudes and the choices you make today, build the house you will live in tomorrow. Build wisely!

Volleyball Tourney

Volleyball Tournament at Slovenska Pristava on Saturday, Aug. 12.

Coed Grass Sixes - All Divisions - 1/3 Female Per Team.

After tournament players party - live music (entry fee \$5 for non-participants).

Check web site www.blacksquirrelvolleyball.com or call Tim Percic 216-738-1624.

W. MAIER DOORS UNLIMITED

Garage door repair and replacement. Entrance and storm doors. Door openers and electrical repairs.

Call (Slovenian) Walter Majer at 216 - 732-7100. Emergency pager: 216-506-8224.

Help Wanted - Bartenders

BARTENDER, ETC. - Responsible for cleaning, inventory and tending bar. M-F 11 a.m. - 5 p.m. Sat 8 am - 5 p.m. SATURDAY EVENING BARTENDER 5 p.m. - 1 am. For interview, call Celeste or Pat at 216/481-5378

Help Wanted

Ensembler
Machinist
Deburring
STNA's
LPN's
(440) 461-9950

God Bless the Caregivers

by RUDY FLIS

My oldest brother, Harry, was in town last week. He lives with his daughter Paula and son-in-law Andy who are from Texas. Harry is with them to help him care for himself. At age 84, his memory is not what it used to be.

I admit I am a bit biased when it comes to my brothers and sisters. With that in mind, I say, "To me, as a youth, my brother Harry's mind was genius." When it involved electronics or mechanics I never saw him beat by any problem. If I had a problem of that type, it was not a problem when I left his home or shop. When I asked for his expertise, it was always mine. Next to him I was a klutz. But sometime that can happen between brothers, and I accepted it as did Harry.

Paula and Andy are doing a fine job caring for my brother Harry. He's clean, healthy, physically, and enjoys eating, which he demonstrated to all his family as we enjoyed a family get-together at Frank Sterle's Slovenian Restaurant on E. 55th St., in Cleveland. Harry could not exist without help.

People of all ages care for the elderly. At my age, I see

their needs and appreciate the care givers. I don't think I could work in a nursing home. May God bless all who do.

Age, from newborn to Centurian is like a spectrum with its range and its variety. Think teenagers as the early spectrum. My daughter, Monica was 18 years old when she started as an aid at a nursing home. To my amazement, Monica worked as an aid and as a nurse for more than five years caring for the elderly who are at the far end of the spectrum.

Last Sunday morning at Mass, my eyes saw a young teenage girl sitting behind two elderly ladies. She tapped one of the elderly ladies on the shoulder and reached for the walking cane which was misbehaving by not staying in place. The cane behaved for the teenager and was returned to the elderly lady as needed.

When the teenager (the early part of the spectrum) tapped the elderly lady on the shoulder and took care of the walking cane for her, she was in contact with the latter part of the spectrum, and it was beautiful to see, as beautiful as a rainbow.

Thank you Lord for such teenagers and for the families that raised them.

... call EUCLID TRAVEL

For all your travel needs!!

www.euclidtravel.com
www.condocentre.com
www.cruisegiants.com

22078 Lakeshore Blvd. • Euclid, OH 44123

Expand your horizons

(216) 261-1050
1-800-659-2662
FAX (216) 261-1054

Donna Lucas, Owner

Starting Over in America

by ANTON ZAKELJ
translated and edited by
JOHN ZAKELJ

(Continued from last week)

Thursday, July 16, 1953

At 8:45 Mr. Mihelič drove me to the city courthouse for the T. eviction. Our proceeding started an hour late, but then took only 10 minutes. Mrs. T. didn't show up. The judge only asked me how much time I'm willing to give the T. family to find another apartment. I didn't hear him and didn't understand his question. I don't know why I replied, "Two times." Mr. Mihelič explained that I had just come from Europe, so I don't know English well. The judge gave the T. family 15 days to move out. We paid \$40 and left.

During the ride to the courthouse Mr. Mihelič had warned me that I might have to talk English. We practiced and I did well in the car, but not in the courtroom.

I went to the bank and withdrew \$30, which they had just paid for interest back to January, before we had withdrawn everything to pay for the house. (The bank calculates the interest on savings accounts every 6 months.)

Friday, July 17, 1953

I bought another electric ceiling light and installed it in the rear apartment. In the afternoon, I painted outside doors and windows.

Sunday, July 19, 1953

We took the boys to the bazaar at St. Vitus. John rode the merry-go-round five times, Tony only once.

Monday, July 20

It was too hot to sleep last night. After 14 days of vacation, I returned to work today feeling exhausted and sick. Not much of a vacation.

Monday, July 27

Yesterday a peace treaty was signed in Korea - after 3 years and one month of a "police action." This peace is without honor for America! Many people think (President) Truman was wrong when he replaced General McArthur. McArthur wanted victory.

The police action in Korea resulted in a half million casualties, including 25,000 American dead and 100,000 wounded. It cost \$16 billion and ended without a victory. Korea is still divided, just like it was before the war.

Tuesday, July 28, 1953

Today we heard that our friend and former neighbor Rafko Zonta has been missing in Korea since July 19.

Thursday, July 30, 1953

At the shop, we were told we will no longer work overtime on Saturdays. We've been working 6 days a week for 3 months. I'm ready to have Saturdays off, but it will mean \$75 a month less in pay.

The shop will have a picnic on Sunday, but I don't plan to go; my knee is hurting and I don't have a car.

Saturday, August 1

Habjan (one of the renters in the back house) is the only tenant who has paid his rent.

Sunday, August 2

Last night I went to see the movie "Titanic" - a poor movie.

Mrs. M., the renter in the rear half of the front house, paid her rent. I asked her to clean up the apartment and the basement and to not have so many "friends" staying overnight. I will probably need to ask her to leave; last night she had 3 men with her all night. I think she's a prostitute.

Monday, August 3, 1953

The other workers say they enjoyed the shop picnic yesterday.

Wednesday, Aug. 5, 1953

I worked slowly at the shop today. They say that we may run out of work.

Friday, August 7, 1953

Last night there was such a racket in the apartment upstairs (the T. family), that I couldn't get to sleep until 2 a.m. Cilka finally called out, "Shut up, by gosh!" That seemed to help. The neighbors to our side and the renters in the back house are demanding that I restore order.

Saturday, Aug. 8, 1953

Again there was such a racket in T's apartment that I almost called the police. I finally got them quieted

down myself. When we had visitors at 7:30 in the evening, I was so upset that I said, if I had a gun, I would shoot our rowdy tenants.

Monday, Aug. 10, 1953

The T. family finally moved out. We had a peaceful night. Mrs. M. (in the rear apartment) had men visiting her again, but they left by midnight.

Wednesday, Aug. 12, 1953

Last night there was a racket in M's apartment (behind ours). I went to Starič's to call the police (since we don't have a phone), but he wasn't home.

Thursday, Aug. 13, 1953

We had arguments at work today. I came home upset and sad. Cilka was also upset. She had hoped our friend Milica could move into the empty apartment, but it's looking like that will not be possible.

Saturday, Aug. 15, 1953

I talked with our renter, Mr. M., who works on the road during the week and is only home on weekends. I told him about the visitors that have been coming to see his wife. He had no idea what was going on.

(To Be Continued)

Triduum at Shrine

The Trinitarian Sisters at the Shrine of Our Lady of Lourdes, Euclid, Ohio, announce the opening of the Triduum in honor of St. Ann, begins on the evening of Monday, July 24 and continues on July 25, and 26. The evening services will begin at 7 p.m., with the rosary, followed by Mass, homily, and prayers to St. Ann.

Fences - Ograje

Any type of fence. Chain link, wood and ornamental iron. Railings for steps. Porches, balconies. We have our own surveyor. Call
JOKIC FENCE CO.
944-6777

432-1114

Ann's Dressmaking and Alterations

Tues.-Sat.: 11 a.m. - 6 p.m.
(Same Day Service)
Weddings, Special Occas'ns
6027 St. Clair Ave., Cleve.

Growing Up in Collinwood

The Iceman

by JOE GLINSEK

For many years, grandpa's tenant next door was the local iceman and his family. There were two old iceboxes in our basement, but both were being used for storage. At one time they were being serviced and filled by our neighbor, but that was before I can remember.

We were lucky enough to have an electric Frigidaire in the early 1930s. Many of our neighbors still used iceboxes and were customers of this burly fellow in his uniform of heavy, navy blue fabric. During the summer months he was a daily target of petty larceny when he made his rounds. While making his delivery of ice blocks, his truck was at the curb with a heavy tarp covering the load of ice.

We kids would reach in for loose chunks of ice on the bed of the truck, and those stolen pieces tasted wonderful. The wooden truck bed was wet, soft and "slivery," imparting a flavor to the ice like an oaken barrel does to wine. The taste is unique and can't be duplicated by sucking on an ice cube from the fridge. With a rare combination of welcome qualities, the ice was clear, cold, refreshing, deli-

cious and free. Following the iceman on his route around the block was a daily treat in hot weather. The ice we pilfered was the flying debris from chipping two 50's from a 100 pound block with his pick. We did a thorough job of cleaning his truck-bed free of any sizable chips and chunks.

During those early years, every customer of City Ice & Fuel was given a square sign with large, legible numbers at the corners. Propped on one corner in a diamond shape, it was displayed in your window with the 25, 50, 75, or 100 at the top. The iceman knew how much to haul up to your icebox by glancing at your front window. He wore a thick leather pad on one shoulder to support the heavy block with large ice tongs. The delivery was made directly into your icebox, which in most houses was outside the kitchen door on the back stairs landing. Deliveries were made whether or not you were at home - outside doors weren't locked if you expected the iceman.

Glinsek grew up Slovenian in Collinwood, and now lives in Sarasota, Fla. This article is excerpted from a book he hopes to have published.

Each snowflake in an avalanche pleads not guilty.

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

Visit us...

Dr. Mirko Vombergar

D.D.S.

6551 Wilson Mills Road
Mayfield Village, Ohio 44143

Call for your appointment 1-440-473-4746

Office Hours - by appointment only.
Saturday and evening hours available.

We also speak SLOVENIAN!

FLICKINGER TIRE & AUTO

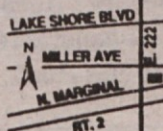
COMPLETE AUTO REPAIR ON ALL MAKES & MODELS
INCLUDING 4X4's, LIGHT TRUCKS & MOTOR HOMES

COMPUTER ALIGNMENT & BALANCE • SHOCKS • STRUTS
C.V. JOINTS • RACK & PINION • BRAKES • EXHAUST

Firestone

GOODYEAR

216 731-7100

939 E. 222 St.

Strong and healthy Slovenian Swimming Length of Danube

VIENNA – A Slovenian swimmer aiming to become the first person to swim the length of the Danube river struck out into chilly waters in Vienna on Thursday morning, July 13 after completing the first third of his journey.

Martin Strel, 45, began his attempt to swim the entire 2,860 kilometer (1,780 mile) waterway at its source in Germany's Black Forest on June 25. (Slovenian Independence Day).

He expects to arrive at the Romanian Black Sea town of Tulcea on August 24.

"I am doing the swim for peace, friendship and clean rivers," said muscle-packed Strel as he lowered himself into the water close to central Vienna.

The Austrian capital, where Johann Strauss composed the world-famous "Blue Danube Waltz," is almost 2,000 kilometers (1,240 miles) from the river delta at the Black Sea.

Strel, an ambassador for the World Wide Fund For Nature, also intends to set a new world record for marathon river swimming, presently held by an American who swam the 2,910 kilometer (1,800 mile) Mississippi.

Strel will have to double back on the last leg of his swim in Romania to beat the record, finally leaving the water in the port of Constanta.

"I have to swim to Constanta because the Danube is

too short for the world record," said Strel.

Protected from water temperatures of 10 to 16 degrees Celsius (50 to 60 degrees Fahrenheit) by a rubber suit and wearing fins, Strel said he swims for 10 to 12 hours a day.

"That's about 50 to 60 kilometers (31 to 37 miles)... sometimes the water is faster and that helps," he said. His 18-year-old son Borut supports him from a canoe, carefully steering his father around boats and water-logged branches.

A professional guitarist, Strel abandoned his career in music to become a long-distance swimmer over 20 years ago.

His Danube swim will take him closer to home. After leaving the Austrian stretch of the waterway on Thursday evening, Strel will pass through Slovakia, Hungary, Croatia, Yugoslavia, Bulgaria, Romania, Moldavia and the Ukraine.

"I am swimming down the Danube because it joins 10 countries and eight languages," Strel said.

Strel is keen on bringing his message of environmental awareness to the countries on the lower stretches of the Danube.

Industrial spills in Romania earlier this year caused heavy pollution in the Danube after wiping out wildlife in the Tisza subsidiary.

Slovenia's Quiet Beauty

by CHRISTOPHER REYNOLDS
Los Angeles Times
Travel Writer

(Continued from last week)

Low prices, medieval alleys, post-Communist intrigue, a landmark bridge and a castle on the hill – such attributes brought thousands of Americans to Prague after the fall of communism. But so far, those hordes, and the T-shirt sellers who follow them, don't seem to have found Ljubljana.

Now, about Balkan hostilities: Slovenia has been fought over. In the last century, it was a province of the Austro-Hungarian Empire and a part of Yugoslavia. During the 20 years between the world wars, Italy annexed a large chunk of the country.

But when the opportunity came, this was the first Yugoslavian republic to shrug off Slobodan Milosevic's joke. In their 1991 war for independence, the Slovenians prevailed with fewer than 100 fatalities on both sides. The fighting lasted just 10 days. Apparently the generals in Belgrade had also been underestimating Slovenia.

Since then it has been a peaceful independent nation whose economy is among the strongest in the former communist world. Kosovo is about 350 miles south of Ljubljana, farther than Venice or Vienna or Munich or Budapest. And because the adjacent former Yugoslavian republic of Croatia is now independent, too, Slovenians are further insulated from Milosevic.

It's easy to get confused about Slovenia. But it should not be mistaken for Slovakia, a nation neighboring the Czech Republic or Slavonia, a region of Croatia; or Lower Slobovia, the snow-bound hinterland created by Al Capp in the comic strip "Li'l Abner."

In any event, neither "Li'l Abner" nor Balkan war footage gives much clue to today's Slovenia. Instead, picture northern Italy on vowel rationing. (In Slovenian, "Is breakfast included?" comes out as "Ali je zajtrk vključen?")

In the ancient alleys of Ljubljana's city center, home-grown shops and restaurants hold their own against the occasional McDonald's or Holiday Inn. My biggest disappointment was the interior of the medieval castle on the hill, which was mostly closed for renovation. But down below there is an abundance of architecture that was revolutionary 85 years ago, and there is the life's work of a national treasure named Jože Plečnik.

Plečnik, a Slovenian who studied in Austria, was an architect and city planner. After a decade spent renovating Prague Castle while Art Nouveau designs were transforming that city, he returned to Ljubljana in 1921, at age 49. From then on, for more than 30 years, Plečnik (pronounced Plechnik) somehow managed to curry favor with otherwise repressive authorities while designing handsome forward-looking buildings that are nothing like the brutal boxes found throughout the Soviet bloc. So while visitors to other former Communist capitals lament the

20th century proliferation of ugly buildings, visitors to Ljubljana see a string of designs drawn from both classical and folk elements that knit together the river, the old quarter, the park and the castle.

The Triple Bridge which combines two pedestrian passages with two lanes of vehicle traffic, was a 1931 Plečnik reworking of a 19th century span. The central market's stately colonade: Plečnik again. Tivoli Park, the city's main greenbelt, is dominated by a Plečnik-designed promenade. The Krizanke, an open-air theater that houses most events of the city's summer music festival (July and August), is Plečnik yet again, this time incorporating recycled stones in a neighborhood known for its Roman ruins. (Plečnik died in 1957. His Ljubljana home now houses the city architectural museum's Plečnik collection. It's open from 10 a.m. to 2 p.m. on Tuesdays and Thursdays only.

Ljubljana makes for a fine couple of days. But it is only the beginning. Three distinct geographies converge in Slovenia: Adriatic Europe, alpine Europe and the central European plains. The countryside's caves are renowned among spelunkers: The Skocjan Caves are UNESCO World Heritage Sites, and the Postojna Cave is large enough to hold a full orchestra. Both are an easy day trip from the capital. In winter, mountain lodges in the north fill with skiers.

(To Be Continued)

Freedom is a system based on courage. –Charles Peguy

It is only a moment here and a moment there that the greatest writer has.

--Robert Frost

 PERKIN'S RESTAURANT
22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216 - 732-8077
Operated by Joe Foster

Drive in – or Walk In
BRONKO'S
Drive-in Beverage
510 East 200th St. DMH Corp.
Euclid, Ohio 44119 531-8844
Imported and Domestic Beer and Wine
Soft Drinks – Milk - Ice - Snacks
Imported Slovenian Wines
Radenska Mineral Water –
⇒ We have all Ohio Lottery Games ⇐
Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.
Owner - David Heuer

Slovenians Are COOL

Al Koporc, Jr.
Piano Technician
(216) 481-1104

For Rent
Modern 3 room apt., next to Slovene Home for Aged, off Neff Rd. - Phone: 216 531-5754 or 440-951-3087.

CHOOSE YOUR CRUISE NOW! (2001)

BUTTON BOX BONANZA AT SEA
February 25 - March 4
with
Magic Buttons ★ Lynn Marie ★ Denny Bucar, John Gerl
Henry Muck ★ Al Battistelli ★ Mahoning Valley
Bronco & Karen Toter ★ Darryl Valencic
visiting
Western Caribbean (8 days)
Ft. Lauderdale + Key West + Playa del Carmen & Cozumel + Ocho Rios, Jamaica + Grand Cayman
on the brand new CostaAtlantica

POLKA CRUISE ODYSSEY
April 29 - May 9
with
Gary Seibert Band ★ Joe Fedorchak Orchestra
Plus: Adam Barthalt ★ Dale Buse ★ Tony Petkovsek
visiting
Hawaiian Islands (11 days)
Depart West Coast (Mexico) to HAWAII, MAUI, KAUAI, OAHU
on the super Sea Princess

Contact Your "Polka Tour Headquarters"
KOLLANDER WORLD TRAVEL
(800) 800-5981 (216) 692-1000
www.kollander-travel.com

Polka Crystal Awards Show Moves to Euclid High School

by CECILIA DOLGAN, President, National Cleveland Style Polka Hall of Fame

area, and better stage facilities.

According to Brandon Bucar, director of the Awards Show who is familiar with the facility and worked on high school shows there, the new location provides excellent technical support for sound and lighting. The auditorium with balcony holds 1,500 people. PHF Board of Trustees feel the new location will add to the overall enjoyment of the popular show.

--the "Quarterly"

Crystal Awards Show XIII will have a new look in a new location, Euclid High School auditorium. The city and street remain the same. The auditorium is located at 711 E. 222 Street in Euclid. The move has the audience in mind and technical improvements. The auditorium is more modern and spacious than the previous site, offers more seating, padded seats, a convenient, large parking

Indianapolis Community Celebrates Slovenian Independence

Indianapolis Slovenians Jeff Golc, Steve Fon, Consul Tone Gogala, and Paul Barbarich celebrate Slovenian independence with a birthday cake at the reception held in Indianapolis on Friday, June 30, 2000.

On Friday, June 30, members of the Indianapolis Slovenian American community met at the Brickyard Crossing Motor Inn for a reception celebrating the ninth anniversary of Slovenian Independence hosted by Consul Tone Gogala.

Approximately 40 members of the Indianapolis Slovenian community were present representing the following local organizations - American Slovenian Catholic Union (K.S.K.J.), Slovenian Cultural Society, Slovenian National Benefit Society (S.N.P.J.), Slovenian Women's Union, Holy Trinity Catholic Church, Slovenian National Home, and the Slovenian Independent Lodge. In addition, Indianapolis Deputy Mayor Melina Kennedy, Judge Gerald Zore, local historian Dr. James Divita, and Fire Chief Louis Dezelan of the Indianapolis Fire Department were also in attendance.

Our host for this reception, Consul Tone Gogala,

first came to Indianapolis in May of this year along with then State Secretary for Slovenes Abroad, Mrs. Mihaela Logar, to celebrate the 100th anniversary of St. Aloysius Lodge #52 K.S.K.J. At the same time, a successful meeting was held with Mrs. Logar, Consul Gogala, Mr. Jeff Golc - former Indianapolis City County Councilman, Paul Barbarich - Regional Director of K.S.K.J., and Mayor Bart Peterson of Indianapolis in which discussion began concerning a possible sister city relationship between a Slovenian city and the city of Indianapolis.

Mr. Jeff Golc was the Master of Ceremonies for the evening, offering introductions of our honored guests and speakers. Mr. Golc also described the early support of the Indianapolis City County Council nine years earlier as it issued a proclamation of support for Slovenian independence prior to Slovenia's interna-

tional recognition as an independent state.

Dr. James Divita of Marian College in Indianapolis, author of the *Slaves to No One*, the definitive history of Holy Trinity Church and the Indianapolis Slovenian community, was on hand to formally present two copies of his book to Consul Gogala and to Deputy Mayor Kennedy. Having recently returned from Ljubljana, Consul Gogala was able to make the announcement concerning Vice Mayor of Ljubljana's approval to proceed with a sister city relationship with Indianapolis.

Paul Barbarich wrapped up the evening thanking invited guests, and calling for support from all Indianapolis societies and organizations to support the sister city initiative.

Though more work and discussion remains, we hope to one day soon be able to announce the successful creation of a sister city relationship here in Indianapolis.

YANESH BROS.

CONSTRUCTION CO., INC.

63 Years Experience

Ask Your Neighbors About Us!

EXPERT REPAIRS • RE-ROOFING

RESIDENTIAL & COMMERCIAL WORK

We specialize in solving flat roof problems, and we will guarantee results.

EAST SIDE	WEST SIDE
29013 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OHIO 44092
(440) 943-2020	12205 SOBIESKI ROAD
CLEVELAND, OHIO 44135
(216) 941-5010
AKRON	
510 EAST CUYAHOGA FALLS AVENUE
AKRON, OHIO 44310
(330) 923-2021	
TOLL FREE 888-878-2455	

Independent and Catered Living

Hilltop Village

A RETIREMENT COMMUNITY

- Private garden apartments
- Housekeeping
- Planned activities
- Transportation
- 24 hr. Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals
- No endowment or entrance fee

Call us today for a lunch and tour

25900 Euclid Avenue
Euclid, Ohio 44132
261-8383

Fraternal Representative

We are a 100+ year old Fraternal Benefit Society on the verge of a unique expansion plan in the Cleveland area. We currently have 8,000+ members who require the services of a sales rep to discuss the many insurance and annuity programs for its members. This is a salaried position, commissions, and with a full range of fringe benefits.

Call the home office of KSKJ 1-800-843-5755
Ask for Don Pfister

Newburgh-Maple Pensioners Picnic

Our July and August picnic meetings will be at Stafford Park in Maple Heights. Stafford Park is off Libby road and the picnic meeting is at 12 noon. The July meeting is on July 26 and the August meeting is on Aug. 23. Our attendance prize will be \$5.

Our September meeting will be at the Slovenian National Home off Union Ave.
--Richard J. Galla

July Is National Blueberry Month

Mouthwatering Blueberry-Apricot Bread

(NAPS)—Feeling blue? Recent health and nutrition research indicates that what may be missing from your diet are blueberries!

Studies from such prominent bodies as the National Institutes of Health, Tufts University and Rutgers State University show remarkable evidence that the humble blueberry may slow or reverse aging and memory-loss, help prevent urinary tract infections, even improve eyesight. Tufts researchers say blueberries rate highest in antioxidants among more than 40 fruits and vegetables. For details on the health benefits of blueberries, visit the North American Blueberry Council on the World Wide Web: www.blueberry.org.

In honor of National Blueberry Month, consider this delicious new recipe: **Blueberry Apricot Bread**. This recipe is sweet and fruity, and is excellent as a breakfast bread or a mid-day snack.

The flavorful **Blueberry Apricot Bread** recipe has been created by Fleischmann's Test Kitchens for both oven and bread machine bakers. The oven recipe offers the time-saving benefit of Fleischmann's RapidRise yeast.

The yeast company was founded in 1868 when Charles and Maximilian Fleischmann arrived in the United States from the native Austria-Hungary. Dissatisfied by the quality of bread available, they introduced a commercial yeast product with a remarkable leavening power.

With more than three-fourths of all U.S. consumers purchasing the company's yeast over other brands, there's a complete line of yeast products made and distributed by Fleischmann's Yeast. The toll-free line for those who need immediate assistance is 1-800-777-4959. The URL, www.breadworld.com, is bursting with hints and recipes for both the oven and bread machine.

In honor of National Blueberry Month, try Blueberry Apricot Bread as a breakfast bread or snack.

Blueberry Apricot Bread (Oven Recipe) Makes 1 loaf

Served as breakfast bread or mid-day snack, Blueberry Apricot Bread can become a family favorite.

- 2 1/4 cups bread flour
- 2 tablespoons sugar
- 1 envelope FLEISCHMANN'S RapidRise Yeast
- 2 teaspoons grated lemon peel
- 1 teaspoon salt
- 1/2 cup milk
- 1/4 cup water
- 2 tablespoons butter or margarine
- 1 egg, large
- 1/3 cup dried blueberries
- 1/3 cup fresh blueberries
- 1/3 cup coarsely chopped dried apricots

In a large bowl, combine 3/4 cup flour, sugar, undissolved yeast, lemon peel, and salt. Heat milk, water, and butter until very warm (120° to 130°F). Gradually add to

dry ingredients. Beat 2 minutes at medium speed of electronic mixer scraping bowl occasionally. Add egg and 1/2 cup flour; beat 2 minutes at high speed. Stir in remaining flour, blueberries and apricots to make a stiff batter. Spread evenly in greased 8 1/2 x 4 1/4 loaf pan. Cover; let rise in warm, draft-free place until doubled in size, about 1 hour. Bake at 375°F for 30 to 35 minutes or until done. Remove from pan; cool on wire rack.

Nutrition Information per Serving: Serving size: slice (1/12 of recipe); Calories: 160; Total fat: 3g; Saturated fat: 1.5g; Cholesterol: 25mg; Sodium: 230 mg; Carbohydrates: 28g; Dietary Fiber: 1g; Protein: 5g.

Blueberry Apricot Bread (Bread Machine Recipe) Makes 1 loaf

- 1/2 cup milk
- 1/4 cup water
- 2 tablespoons butter or margarine
- 1 egg, large
- 1 teaspoon salt
- 2 1/4 cups bread flour
- 1/3 cup dried blueberries
- 1/3 cup fresh blueberries
- 1/3 cup coarsely chopped dried apricots
- 2 teaspoons grated lemon peel
- 2 tablespoons sugar
- 2 teaspoons FLEISCHMANN'S Bread Machine Yeast

Add ingredients to bread machine pan in the order suggested by manufacturer, adding blueberries and apricots with flour.

Recommended cycle: Basic/white bread cycle, select medium/normal color setting.

Krofe Sale

St. Vitus Altar Society will be holding a Krofe and Noodle Sale on Saturday, Aug. 5 in the school social hall.

Hudson Music Festival Features Joey Tomsick

The Hudson Bandstand Committee will feature the Joey Tomsick Orchestra on Sunday, July 23 at 7 p.m.

A special added attraction is the 1999 Polka Hall of Fame Lifetime Achievement award winner, Frankie Spetich. Barberton's favorite bandleader and button-box specialist will be featured with Joey Tomsick and will also play with his own Magic City Button-Box Showcase.

Joey Tomsick was the recipient of three annual achievement awards at the last Polka Hall of Fame award ceremony. His crowning win was for the Recording of the Year, the

album "Smile," which was the top vote-getter in a field of nine outstanding entries. The members of the Polka Foundation also elected Joey "Musician of the Year" and "Button Box Champion."

Bring your blanket or lawn chair. Sit back and relax and enjoy a beautiful summer evening listening to America's favorite polka music under beautiful blue skies. **Admission is free!**

The concert takes place on the Hudson Green located on Routes 91 and 303 in Hudson. In case of rain, the show will move to the Hudson High School on the corner of Aurora and Stow Roads.

Coming Events:

Sunday, July 23

Mission Picnic at Triglav Park, Milwaukee.

Sunday, July 23

St. Anne's Lodge #150 KSKJ Annual Feast Day Celebration. Mass at St. Lawrence Church 10 a.m., followed by dinner at Sterle's at 12 noon.

Sunday, July 23

St. Vitus Slovenian School picnic at Slovenska Pristava. Mass at 12:30 followed by dinner of pork roast or spaghetti. Dinner: \$10 for adults, \$5 for children. Everyone invited.

Sunday, July 30

Picnic of retirees of SP at Slovenska Pristava.

Sunday, Aug. 6

Primorski Club picnic at Slovenska Pristava.

Saturday, Aug. 12

Volleyball Tournament at Slovenska Pristava. Coed Grass Sixes - All Divisions 1/3 female per team. After tournament players party - live music (entry fee \$5 for non-participants). Call Tim Percic 216-738-1624.

Sunday, Aug. 13

Old polka bands reunion at Slovenska Pristava.

Wednesday, Aug. 16

Federation of Slovenian Pensioners Picnic at SNPJ Farm, Kirtland, Ohio.

Sunday, Aug. 20

St. Mary's (Collinwood) parish picnic at Slovenski Pristava. Veseli godci band.

Friday, Sept. 8

West Park Slovenian Home, 4583 W. 130 St., 2nd Annual Reunion with Ed Zalar Band and Happy timer's Button Box.

Saturday, Sept. 9

Korotan picnic at Slovenska Pristava.

Sunday, Sept. 10

St. Vitus Altar Society Annual Dinner in St. Vitus Auditorium.

Saturday, Sept. 16

Slovenian Folkorna Skupina Kres program, 7:30 p.m. Slovenian National Home on St. Clair. Entertainment following by Veseli Godci.

Sunday, Sept. 17

Collinwood Slovenian Home honors Tony Petkovsek as "Polka Man of the Year."

Sunday, Sept. 17

Wine festival with Veseli godci orchestra at Slovenska Pristava.

Saturday & Sunday, Sept. 23 & 24

Bishop Baraga Days in Marquette, Mich.

Saturday, Oct. 14

West Park Slovenian Home, 4583 W. 130 St., Cleveland celebrates 80th Anniversary with Dinner and Dance.

St. Mary's Seniors Meet

St. Mary's (Collinwood) Seniors will meet on Tuesday, Aug. 1 at 1:30 p.m. in the school auditorium on Holmes Ave. New members are always welcome. Dues are \$5 with many benefits included. Refreshments following the meeting.

--Jennie Schultz
Vice President

Banana Nut Bread

This was Aunt Tillie's recipe, and is a great way to use up all those bananas that go bad on the counter. It's also good for muffins - just bake them for about 1/2 hour instead.

Ingredients:

- 1/2 C butter
- 1 C sugar
- 2 eggs
- 2 C flour
- 1 t baking soda
- 1/2 t salt
- 1 C bananas, mashed
- 1/2 C nuts

Directions:

Cream butter and sugar; add eggs. When this is mixed together, add dry ingredients, then bananas. Fold in the nuts. Bake at 350° for 1 hour, or until a toothpick comes out clean. Makes 1 9x5 loaf.

--Kim Ann Kaifesh
Our Family Recipes

Clare's Herbed Pork Loin

- 8 cloves garlic, minced
- 2 Tbs. crusted sage leaves
- 4 tsp. rosemary
- 4 tsp. thyme
- 1 Tbs. salt
- 1 tsp. ground black pepper
- 1 (7 lb.) whole pork loin

Heat oven to 400°F. Stir together first 6 ingredients. Rub mixture all over pork; bake pork 15 minutes. Reduce heat to 325° and cook 90 minutes more or until meat thermometer inserted into center of pork registers 165°F. Let rest 15 minutes before carving.

Makes 12 servings.

Specialists in Corrective Hair Coloring

tinà & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Road
Richmond Hts., Ohio 44143
461-7989 / 461-0623

For the best sounds of Slovenia

Listen to **THE SLOVENIAN HOUR**

On 50,000 Watt WCPN Cleveland Public Radio

90.3 FM
Saturdays 9-10 pm

for Requests call **Tony Ovsenik**
440-944-2538

Coco Chanel began her designing career when she was working as a groom and put on a man's polo sweater to keep warm. She decided to make jersey pullovers for women—a new idea at the time.

Death Notices

MARIE D. KROMAR

Marie D. Kromar, 70, (nee Turek), wife of John S.; mother of Mary Jo (Steve) Curcio, Rose Ann (Tom) Haas, Jack (Katie) and Edward (Theresa); grandmother of Steve, Carolyn, Becky, Jeffrey, Tess, Julie, Kyle and Sarah; sister of Frank E. (deceased) (Joan) Turek and John C. (Darlene) Turek.

Mass of the Resurrection was Wednesday, July 5, at St. Paul Church (Chardon Rd.) at 9:30 a.m. Interment All Souls Cemetery.

Family received friends at the Jakubs and Son, a Golden Rule Funeral Home, 936 E. 185 St., on Monday, July 3, 2000.

LEOPOLD ZUPANCIC

Leopold Zupancic, 86, of Euclid, Ohio died Friday, July 7, 2000 at Euclid General Hospital.

He was the husband of Terezija (nee Božnar); father of Anne Young, Theresa Lewis, Leo, Ceal Jorz and Stan; grandfather of Greg, Tracy, Mark, Michelle, Angela, Megan, Jackie, Ryan and Joel; brother of the following deceased: Lojze, Mitzi, and Tony.

Funeral Mass was held Monday, July 10 at St. Christine Church with burial in All Souls Cemetery.

Family received friends at The Dan Cosic Funeral Home in Willoughby Hills, Ohio.

MILAN HORVAT

Milan Horvat, 54, of Cleveland, died Tuesday, July 11, 2000 at Euclid General Hospital. He was born in Meckovski vas.

Husband of Dragica (nee Gasparic); father of Milena, Anthony (Patricia) and Milan A.; grandfather of four; son of Anna (nee Zelko) and the late Alexander; brother of Joseph and Stefan and Janez, both of Slovenia.

Funeral Mass 9:30 a.m. Saturday, July 15, 2000 at St. Mary's Church (Holmes Ave.). Interment All Souls Cemetery.

Family received friends at The Dan Cosic Funeral Home, 28890 Chardon Rd., Willoughby Hills, Ohio on Thursday and Friday, July 13 and 14.

MARION A. KRAINCIC

Marion A. Kraincic (nee Komaranski), 74, of Willoughby Hills, Ohio died June 8, 2000 at Hillcrest Hospital in Mayfield Heights. She was the wife of George J.; mother of George A., and Diane Kraincic; grandmother of Brooke Lynn; daughter of the late Andrew and Nellie Komaranski.

Funeral Mass was held Wednesday, July 12, 2000 at St. Noel Church in Willoughby Hills with burial in Whitehaven Cemetery in Mayfield Village.

Family received friends at The Dan Cosic Funeral Home in Willoughby Hills, Ohio.

In Memory

Please find enclosed a check for \$50.00 for subscription renewal and \$20.00 in memory of our parents, **Mike and Anna Spisich and William E. Cahill.**

We look forward to Fridays when the wonderful paper arrives in our mailbox. Our dear friend, Jeanne Mismas also enjoys reading the paper from cover to cover. It brings back many memories of people and places from her past.

Thank you for bringing all of us very informative and enjoyable reading material.

--Frank and Gerri Spisich and Family

In Memory

Thanks to **Ludmila Glavan** of Millersport, Ohio who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina in memory of her husband, **Bogomir.**

SNH Buildings Awarded Funds

Mayor Michael R. White praised Cleveland business and property owners for their commitment to improving and beautifying their commercial buildings along the City's busy neighborhood retail districts.

Receiving awards was the Slovenian National Home, 6409 St. Clair for renovating St. Clair Health Clinic, Thomas Carpet Sales & Installation and Wojtila Bakery, all in the Home.

CARST-NAGY Memorials

15425 Waterloo Rd.

481-2237

"Serving the Slovenian Community."

Walter Dana, created niche for polka music

Walter Dana, who propelled polka music to a new prominence in postwar America after a varied, career in popular music in Poland, died on March 4 in Miami Beach. He was 96.

Having exposed the Poles to American jazz before the war, Dana took polkas to new audiences when he founded Dana Records in New York in 1945. It became the top Polish music label, introducing artists well known in the field like Frank Wojnarowski, Ray Henry, Gene Wisniewski and Johnnie Bomba.

"He started what is known today as polka music, it's as simple as that," said Jimmy Sturr, who has won a Grammy for polkas 10 times.

Sturr said that Dana saw the market niche represented by Poles and other eastern Europeans nostalgic for Old World music. As a recording executive, publisher, composer and performer, he helped provide livelier fare for new and traditional audiences. He accelerated the trend of adding trumpets and saxophones to polka bands, turning what had been five-piece combos into small eight- or nine-member orchestras. The accordion, of

course, remained at center stage.

"It was big-band polka-style music," Sturr said.

Bill Shibilski, who for 35 years has been the host of a Saturday evening polka show on the public radio station of Fordham University, WFUV-FM, said Dana assembled a stable of the best polka musicians and then promoted them with flair. In particular his cooperation with Cosmat Distributors, which handled popular rock acts like the Cadillacs and the Orioles, paid rich dividends.

"There's no question that Dana had the biggest sellers," Shibilski said. "He was really responsible for national exposure to the music from the late 1940s to the early 1970s."

Dana grew up in Warsaw, Poland, receiving a degree in music from the University of Warsaw and then worked as a press attaché in the Polish Foreign Office while continuing his musical studies at the Warsaw Conservatory.

Dana wrote the score for Poland's first talkie and for 14 subsequent films.

When the Nazi armies rolled into Poland and bombs began to fall in September 1939, Dana and his family escaped to Romania and then to Italy. They fled Musolini's Italy, going to Detroit, where they worked in Polish-language radio.

When the war ended in 1945, Dana moved to New York and was accepted in the musicians union, the American Federation of Musicians. He recorded for RCA Victor and Harmonia and then founded Dana Records, which he sold some years ago to Fiesta Records. He wrote many of the hits recorded by Dana artists, including, "Who Stole the Kishka?" His hit song "Longing for You" was recorded by Vic Damone and Sammy Kaye.

Thanks to Lewis Stafford of Marietta, GA for this obituary notice.

There is no lesser or greater gift if the gift is love.

In Loving Memory

Of the 9th Anniversary of the passing of

Amelia (Molly) Vogel

(nee Kozina)

who died July 22, 1991

A million times we've needed you,

A million times we cried,

If love alone could have saved you,

You never would have died.

In life we loved you dearly,

In death we love you still,

In our hearts you hold a place No one else can ever fill.

Sadly missed by:

Tony and Andy (sons)

Molly (mother)

and entire Vogel

and Kozina families

Why Marriage is Good for Your Health

Numerous studies have shown that married people are healthier than their unmarried counterparts. New research by sociologist Linda Waite, of the University of Chicago, explores why. The reasons include:

☺ Because they pool resources, married people tend to be better off financially, and that translates into more healthful food, safer surroundings and other things that reduce stress.

☺ Because of their sense of obligation to each other, marrieds may be less likely to smoke, abuse alcohol or take other health risks.

☺ Couples usually monitor each other's health habits and urge each other to seek medical help when a problem occurs.

☺ Spouses offer affection, a sympathetic ear and moral support in tough situations - all of which are thought to boost the immune system.

Collinwood Home Musicfest News

Just a reminder to reserve Sunday, Sept. 17th when the Collinwood Slovenian Home annual Musicfest will take place.

This year we are honoring Tony Petkovsek our "Polka Promoter of the Year." Anyone wishing to take part in this event call Mary Podlogar (216) 486-6424. More information at a later date.

Appropriate Sermon

A minister told his congregation, "Next week I plan to preach about the sin of lying. To help you understand my sermon, I want you all to read Mark 17."

The following Sunday, as he prepared to deliver his sermon, the minister asked for a show of hands. He wanted to know how many had read Mark 17. Every hand went up. The minister smiled and said, "Mark has only 16 chapters. I will now proceed with my sermon on the sin of lying."

--Bill Edwards

Phoenix

Zelev Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

WCSB 89.3 FM, Slovenian program,
Songs and Melodies from beautiful Slovenia
"Pesmi in melodije iz naše lepe Slovenije"
Radio hours Sun. 9-10 am. & Wed. 6-7 pm.
RDC Director Ed Mejac Tel/Fax (440) 953-1709
2405 Somrack Drive,
Willoughby Hills, Ohio 44094
INTERNET # WWW.WCSB.ORG

Catholic Charities Information Center Opens in Lorain County

Catholic Charities has opened a new information and referral service to specifically meet the needs of Lorain County, Ohio residents.

"There are so many services that the Church provides, but sometimes they are the best kept secret," says the Rev. Frank Kosem, Pastor of St. Jude Parish in Elyria. Father Kosem helped spearhead efforts to get the service going. Calls are now being taken by Carol Toyoda, Catholic Information Referral Specialist, at the Catholic Charities Family Center in Elyria.

"People didn't know about our services," Toyoda explains, adding that calls are now coming in and that the feedback has been very positive.

"People who live in Lorain county want to call Lorain County; they don't want to call Cleveland," notes Christine "CC" Shearin, Network Coordinator for the Catholic Information and Referral Service. She says the goal of the new service is to increase acces-

sibility to information for members of the 35 parishes in Lorain County, and for the general public as well. Funded by a one-year grant, the new service is a pilot project that Shearin hopes will be successful. It could

Father Frank P. Kosem, CC Shearin and Carol Toyoda (seated) help increase accessibility to service information for members of Lorain County's 35 parishes.

then be duplicated in other counties of the Diocese.

"We're learning that there is a real value to having someone out in the area to develop relationships with parishes and with other service providers," Shearin explains.

To reach the new referral line in Lorain County, call (440) 366-6255 or call toll free, 1-877-440-6255.

Michigan's 'Big Mac'

In Michigan the really big "Big Mac," is the Mackinac Bridge. It is a state treasure. Even if you live in St. Ignace and work in Mackinaw City, making the crossing every day, it has to be a thrill to look out across the beauty of the straits of Mackinac.

Before 1957 the only way to cross this wild body of water was by ferry.

The history of the five-mile-long suspension bridge, one of the longest in the world, has been colorful and sometimes tragic. Five people were killed during construction, and one car has flipped over the edge in a freak accident. People have run out of gas, and had flat tires and fender benders on the bridge. Those with fear of heights, or bridges have had to be driven across.

A lane has been closed for the one-hour horse and buggy crossing of an Amish family, and a baby was born on the bridge in 1983, when Mama didn't make it to the hospital.

And on Labor Day weekend, Slovenian pilgrims returning from the Baraga Day festivities, often are stuck for three hours when the bridge is closed for a parade.

Two Corrections

Editor,

I would like to correct two things that have been written in the American Home within the past two months. First of all, the last edition had an article about the Robi Stopar ansambel and how in the Cleveland area we have not had a band from Slovenija for a long time.

Within the past five years we have had three bands, Ansambel Sneznik (1995 - Primorski Klub), Ansambel Nagelj (1999 - Slovenska Pristava), Robi Stopar (2000 SNPJ).

In the next couple of years there will be more bands and more dancing we hope. "You cannot keep a Slovenian from dancing, singing, or having a good time, -- Martin Krpan.

Second thing I would like to correct is the e-mail addressed to the Martin Krpan society Newsletter. The proper address is Martin_Krpan@hotmail.com. Anyone who would like to subscribe to the newsletter can e-mail: Martin_Krpan@hotmail.com and we will have our editor put your name on the mailing list.

Sign on an optometrist's desk: "If you don't see what you're looking for, you've come to the right place."

When you jump for joy beware that no one moves the ground from beneath your feet. --Stanislaw Lec

INTERNATIONAL PROGRAM

1560 on Your A.M. Dial on WATJ

Your Host Mario Kavcic

American and International Selections

Saturdays at Noon . . .

1560 WATJ • Box 776 • Chardon, Ohio 44024

1-440-286-1560 ☎ 1-800-946-1560

☎ Fax: 1-440-286-2727

The parachute was invented by Louis Lenormand in 1783—more than a hundred years before the invention of the airplane. It was invented to save people from burning buildings.

When the United States celebrates Columbus Day—the second Monday in October—Canada is celebrating Thanksgiving.

How to Stop Taxing Social Security Income

by KEVIN OSTROWSKI

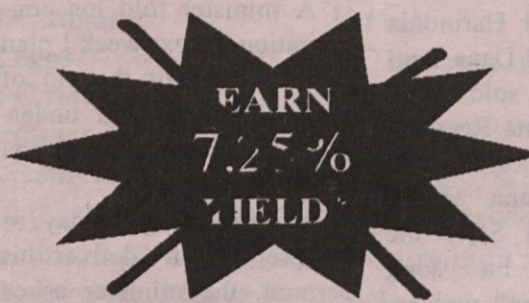
In 1983 Congress legislated that up to 50% of Social Security could be taxed when combined income exceeded threshold limits. This ruling came into effect because bureaucrats realized that half of Social Security income was from contributions paid by employers and should be considered taxable. In 1993 the law was amended again to allow up to 85% of Social Security income to be taxed under certain conditions.

Social Security is taxed when income exceeds Threshold Income!

If income (which includes half of Social Security), exceeds the following thresholds, up to 85% of the amount received from Social Security could be subject to tax:

	TOTAL INCOME INCLUDING 1/2 SOCIAL SECURITY	PERCENTAGE OF SOCIAL SECURITY THAT IS TAXABLE
Single	\$25,000 up to \$34,000	Up to 50% (Maximum \$4,500)
	Over \$34,000	Up to 85% (See Maximum Below)
Married	\$32,000 up to \$44,000	Up to 50% (Maximum \$6,000)
	Over \$44,000	Up to 85% (See Maximum Below)

(Please note: The IRS is limited in the amount that can tax Social Security. It cannot exceed 85% of the total amount received from Social Security.)

8% Safety & Security

Guaranteed for one full year

*Subject to change without notice.

Rates can never be less than 3.5%

Invest for the Future

- NO-Current Taxes
- NO-Sales Charges
- NO-Annual Fees
- NO-Market Value Fluctuations

- ✓ YES-High Current Yield
- ✓ YES-Tax-Deferred Growth
- ✓ YES-Minimal Guaranteed Lifetime Income
- ✓ YES-Low Minimum Deposit
- ✓ YES-Annual Report of All Transactions
- ✓ YES-Roth or Traditional IRA

Regardless of the stock market, you will know your value any day.

Please call for a free quote or more information:

KSKJ REPRESENTATIVE

Kevin Ostrowski, 330-225-1474 or
Toll Free 1-800-940-8780

– Vesti iz Slovenije –

SLS+SKD Slovenska ljudska stranka se odločila podpreti spremembo ustave glede volilnega sistema – Janševa SDS proti

Novo poglavje v prizadevanjih za spremembo volilnega zakona je nastalo, ko se je stranka SLS+SKD Slovenska ljudska stranka odločila, da bo podprla predlog njenega predsednika Franca Zagožna, da bodo njeni poslanci v parlamentu podprli spremembo ustave. Posledica te odločitve je, da bo po vsej verjetnosti možno uzakoniti proporcionalni volilni sistem z močnejšimi večinskimi korektivi, kot jih ima sedajni sistem. Doslej je bila stranka veliko močnejše naklonjena večinskemu sistemu, kakor jo je zamislila in tudi še močno zagovarja SDS z njenim predsednikom Janezom Janšo. Tako izgleda, da bo sprememba v stališču SLS+SKD proti stališču glede spremenjene volilne zakonodaje, ki jo podpirata sedaj dve največji opozicijski stranki LDS in ZLSD, omogočila potrebno dvetretjinsko večino za spremembo ustave.

Tudi po današnjem *Delo fax-u* ni jasno, kakšne bodo posledice odločitve SLS+SKD za Koalicijo Slovenija, po kateri naj bi nova združena stranka in SDS sodelovali na prihajajočih jesenskih volitvah. Obe stranki sta namreč še v vladi, vendar se že nekaj tednov neuspešno dogovarjata za podpis sporazuma o sodelovanju v vladi, vodilni član SDS Milan Zver je pa v ponedeljek dejal, da je bil pretekli četrtek, ko je namreč SLS+SKD najavila podporo Zagožnemu predlogu, "črni četrtek" in dodal, da "se /v SDS/ sprašujemo, ali sploh ima smisel podpisati ta sporazum. Ta preprosto ne bo podpisan, če bo SLS+SKD vztrajala pri proporcionalnem volilnem sistemu."

Franco Zagožen in drugi člani SLS+SKD so utemeljili svojo odločitev s tem, da niso videli nobene možnosti, da bi državni zbor uzakonil večinski volilni sistem pred jesen-

skimi volitvami. Prav tako ni bilo možno pričakovati dovolj soglasja za javni referendum o volivnem sistemu, na katerem naj bi se državljani Slovenije zopet opredelili do večinskega volilnega sistema. V torek je Zagožen dejal, da je postalo njemu in stranki jasno, da dvetretjinske večine za uzakonitev dvokrožnega večinskega sistema preprosto ni mogoče dobiti, kljub temu pa je treba pred volitvami rešiti vprašanje volilnega sistema, zato je združena stranka sklenila, da bo k temu odgovorno prispevala. "Odločitvi je dodatno botrovalo dejstvo, da se ni bilo mogoče dogovoriti niti za izvedbo referenduma Vsekakor je poslanska skupina SLS+SKD odločena, da bo pri svoji odločitvi vztrajala," je še rekel Zagožen in odgovoril na vprašanje, ali bo stranka vzdržala pred pričakovanimi pritiski in ofenzivami SDS: "O tem ni nobenega dvoma." (Ur.: gl. soroden članek na str. 10)

Popis prebivalstva bo aprila 2001

V prvi polovici aprila prihodnjega leta bo v Sloveniji popis prebivalstva, prvi torej od leta 1991, ta pa je bil izveden v času, ko Slovenija še ni bila neodvisna država. Angažiranih bo od osem do devet tisoč popisovalcev, ti bodo imeli komaj dva tedna, da popis izvedejo. Sporna je odločitev Statističnega urada Slovenije, da prebivalci države ne bodo vprašani, katere – če katere – veroizpovedi so. V prejšnji povojni Jugoslaviji je bilo to vprašanje vključeno dvakrat in sicer leta 1953 in 1991. V treh drugih popisih – leta 1961, 1971 in 1981 – tega vprašanja ni bilo.

Vinko Potočnik, ki se v Cerkvu na Slovenskem največ ukvarja s statističnimi raziskavami, je nad izločitvijo vprašanja nadvse začuden. Iz Statističnega urada citirajo razne razloge za izločitev vprašanja, Potočnik pa meni, da niso kaj posebno tehtni.

Iz Clevelanda in okolice

Piknik Slovenske šole—

To nedeljo ima Slovenska šola pri Sv. Vidu svoj letni piknik na Slovenski pristavi. Ob 12.30 pop. bo sv. maša, takoj nato bo sledilo kosilo s svinjsko pečenko ali špageti z mesnimi kroglicami za otroke. Obed za odrasle: \$10, za otroke pa \$5. Kopališče bo odprto vse popoldne, na razpolago bo obilje okrepčil in osvežil, pa tudi zabave. Vsi lepo vabljeni!

Kosilo—

Klub upokojencev Slovenske pristave vabi na svoj piknik, ki bo v nedeljo, 30. julija, na SP. Ob 12.30 pop. bo sv. maša, nato bo sledilo kosilo. Vsi ste lepo vabljeni.

Seja—

Klub upokojencev v Nevburgu-Maple Hts. ima svojo sejo v sredo, 26. julija, v Stafford parku na Maple Hts., s pričetkom ob 12. uri popoldne.

Novi grobovi

Phyllis A. Kozel

Dne 17. julija je umrla 71 let stara Phyllis A. Kozel, rojena Richards, žena Edwarda, mati Anite Hines in Jamesa, 5-krat stara mati, 2-krat stara mati, sestra Edwina, Donald, Marge Bojak ter že pok. Helen, Jean, Joyce in Normana. Pogreb bo jutri, v petek, v oskrbi Brickmanovega zavoda na 21900 Euclid Ave. s sv. maši dop. ob 10h v cerkvi sv. Marije Magdalne. Ure kropljenja so danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Fanny Kaltenbach

Umrla je 91 let stara Fanny Kaltenbach, rojena Korencic, vdova po Josephu, mati Kennetha in Johna, 5-krat stara mati, 6-krat prastara mati, sestra Josepha, Mary Weber, Janice Jeffery ter že pok. Johna in Ann-LeVar. Pogreb je bil 20. julija s sv. mašo v cerkvi Sv. Križa in pokopom na Vernih duš pokopališču. Družina bo hvaležna za darove v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele, 18621 Neff Rd., Cleveland, OH 44119.

Seja Primorskega kluba—

Primorski klub vabi svoje člane na sejo, ki bo to soboto zvečer ob 6. uri v auditoriju farne šole pri Mariji Vnebovzeti. Seja je tudi priložnost za poravnavo članarino, novi člani so pa vedno dobrodošli.

Po MZA pikniku—

Na sestanku MZA so bili izbrani pri glavnem letnem srečolovu sledeči: I. dobitnik je zadel Frank Hren, II. Ivanka Vidmar, III. dr. John Glavan, IV. Skerl, V. Frank Kuhelj in VI. Tone Lavriša. Vsem, ki so kupili srečke, se MZA iskreno zahvaljuje. Na pikniku 9. julija je zadela afgan, ročno delo Štefke Jarem, za pomoč misijonarju P. Opeka - Joži Rus.

Odbor—

Odbor Misijonske Znamkarske Akcije za naslednje leto: Duhovni vodja, Rev. dr. Pavel Krajnik; predsednica, Marica Lavriša; podpreds., Jelka Kuhelj; tajnica, Mari Celestina, 4935 Gleeten Rd., Richmond Hts., OH 44143, tel. (216) 381-5298; nadzorniki: Ani Nemeč, Tončka Urankar, Ivanka Tominec; odborniki: Rudi in Ani Knez, Viktor in Nežka Tominec, Marija Ribič, Mary A. Mlinar, Frank Kuhelj, Tončka Lamovec; namestnika: Josephine Tominec in Lovro Rozman.

Nevburški dan piknik—

To soboto od 1. pop. do 7. zv. imajo nevburška društva ADZ svoj letni piknik na letovišču ADZ na Kniffen Rd. v Leroyju. Ob 4.30 bo škof A. Edward Pevec daroval tkim. "polka mašo". Vstopnina za piknik je \$2 na osebi, parkiranje je prosto, na voljo bodo okrepčila. Če pridete za sv. mašo, svetujejo, da prinesete zložljive stole, kajti bo maša v paviljonu, kjer je število sedežev omejeno.

Primorci imajo piknik—

Primorski klub vabi na svoj piknik, ki bo v nedeljo, 6. avgusta, na Slovenski pristavi. Kosilo se bo serviralo od 1. do 3. ure pop., po kosilu bodo na razpolago čevapčiči in sendviči. Za zabavo bo igral Toni Klepec ansambel. Vsi vabljeni.

Na fotografiji je predsednik slovenske vlade dr. Andrej Bajuk (desno) s predsednikom državnega sveta Tonetom Hrovatom. Po srečanju je Bajuk dejal, da se bo sodelovanje med vlado in državnim svetom, ki je bilo tudi v preteklosti dobro, v prihodnje še okrepilo. Hrovat je poudaril, da je dobro sodelovanje državnega sveta z vlado pomembno predvsem zato, ker so si v svetu zadali za cilj, da so hiša razmišljanja in ne hiša nasprotovanja. Srečanje je bilo 12. julija, fotografijo je *Delo* objavil pretekli četrtek.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 – Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec – Publisher, English Editor
Dr. Rudolph M. Susel – Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Kosir

NAROČNINA:

Združene države Amerike in Kanada:

\$30 letno za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 letno (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent currency
Slovenia: \$160 per year (air)

AMERICAN HOME (ISSN 0164-680X) is published weekly for \$30 per year by American Home Pub. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 27

Thursday, July 20, 2000

JANEZ POVŠE

Povejmo naglas

Bajukovo spravno dejanje obrodilo sadove

(*Novi glas, Trst/Gorica, 13. julija 2000*) – Pred nedavnim je predsednik nove slovenske vlade Andrej Bajuk položil venec na grob žrtvam povojnih pobojev v Kočevskem Rogu, prav tako pa pobitim aktivistom Osvobodilne fronte na Turjaku. Ob tem dejanju smo v prejšnjem poročilu izrazili prepričanje, da je počastitev žrtev obeh strani edina prava pot za dosego tiste sprave med Slovenci, ki nas bo šele utemeljila kot sodobni civilizirani evropski narod in nam utrla pot v obetavno prihodnost. Minuli teden pa je predsednik države Milan Kučan položil venec na grobišče pobitih domobrancev v že navedenem Kočevskem Rogu, in sicer ob 10-letnici prve tamkajšnje spravne slovesnosti. Ob tej priložnosti je ponovil besede obžalovanja in obsodbe povojnih zunajsodnih pobojev. Svoj obisk Kočevskega Roga je predsednik slovenske države utemeljil z naslednjimi štirimi razlogi: vsi mrtvi imajo pravico do imena na grobu in do miru v njem. Samo na podlagi pietete do mrtvih je mogoče spravno sožitje med živimi. Paziti se je treba politične zlorabe preteklosti, ki bi lahko vzbudila nova sovraštva ter slednjič misel, naj spomin na spravno slovesnost v Rogu odpre nove poti sprave.

Vsak človek dobre volje je iskreno vesel, da je predsednik države pokazal enako širino do žrtev z nasprotne strani, kot je to nekaj prej storil novi predsednik vlade. Prepričani smo namreč, da je vloga predsednika države tolikanj vplivna, da daje vsakršnemu dejanju te vrste še posebno težo in pomen. Verjetno zato ne bi bilo umestno, ko bi obžalovali vse zamujene priložnosti, ki jih je mogoče nadoknaditi v prihodnosti. Najbrž je predsednik države zaradi pretehtanih političnih ozirov v zadnjih letih posvetil zelo veliko pozornost številnim praznikom v spomin na vrednote NOB, kot bi se vsi Slovenci zares prepoznavali v tovrstnem poimenovanju medvojnega časa.

Usmeritev zgolj v takšne počastitve oziroma takšno razumevanje naše polpretekle zgodovine vendar temeljne in še vedno ne pomirjajoče zgodovine se je marsikdaj zdela celo načrtna, prav gotovo pa ni v ničemer prispevala k notranjemu slovenskemu zblizjevanju, ampak ravno nasprotno. Zato se je danes mogoče toliko bolj strinjati z mislijo, da imajo vsi mrtvi pravico do imena na grobu in da je samo na podlagi spoštovanja vseh naših mrtvih možno spravno skupno življenje sedaj in v prihodnosti.

V zvezi s tem pa ni videti nevarnosti, da bi se mogla med našimi ljudmi vzbuditi nova sovraštva. Sovražili naj bi tisti, ki so v Rogu zgubili svojce, pri čemer je večina med njimi desetletja vdano molčala? Sovražili naj bi tisti, ki so resnico o pobojih dolga leta skrivali? Zakaj bi sovražili, ko jim vendar nihče nič noče? Kar pa se tiče misli, naj bi se sedaj po možnosti odprle nove poti do sprave, je res, da smo ji že povsem blizu in da je treba preprosto udejanjiti le dvoje stvari: mrtvim dati ime na grobove in v anagrafske sezname ter postaviti skupen spomenik vsem slovenskim žrtvam II. svetovne vojne. Takšen sklep bi moral sprejeti parlament, spodobilo bi se, da z dvetretjinsko večino.

Večerna akademija

Svetovni slovenski kongres na IV. rednem zboru

LJUBLJANA – V dvorani Slovenskega katoliškega doma "Sodalitas" v Tinjah na Koroškem so 29. in 30. junija, delegati in drugi člani Svetovnega slovenskega kongresa imeli četrto redno zasedanje. Sprejemali so pomembne resolucije, presojali predloge za spremembo programa in statuta Kongresa. Iskali so tudi "načine, kako premagovati negativne učinke političnih razmerij, ki razdvajajo Slo-

vence doma in po svetu".

Za novega predsednika SSK je bil izvoljen doktor ekonomskih znanosti Boris Pleskovič iz ZDA (direktor raziskovalnega centra pri Svetovni banki v Washingtonu), za prvega podpredsednika sedemčlanskega vodstva pa Tone Strojani iz Stuttgarta. Dosedanji predsednik dr. Jože Bernik je v odboru ostal kot častni predsednik.

V naravi poslanstva Sve-

Volitve in slovenski državljani, živeči v tujini

Po zakonu – neenakopravni

Ljubljana (*Delo fax, 19. VII. 2000*) – Slovenski državljani, ki imajo stalno prebivališče v tujini, naj bi imeli, enako kot tisti, ki živimo v Sloveniji, stalno evidenco volilne pravice. Ustavno sodišče je namreč odločilo, da je zakon o evidenci volilne pravice zaradi razlikovanja volivcev v neskladju z ustavo. Državni zbor mora neskladje z ustavo odpraviti v enem letu. Za naslednje parlamentarne volitve je ustavno sodišče – računajoč, da dotlej zakon o evidenci volilne pravice ne bo popravljen, s svojim sklepom določilo, da morajo pristojni organi slovenske državljanke v tujini obvestiti o volitvah in o možnih načinih uresničevanja njihove volilne pravice na podlagi zdajšnjih evidenc.

Ustavno sodišče je za presojo zakona dobilo dve pobudi, prvo so vložili krščanski demokrati, ki jih je v sporu zastopal Lojze Peterle, drugo pa Peter Urbanc iz Kanade. Njegov pravni interes je bil za postopek pred ustavnim sodiščem nesporen, zato ustavno sodišče niti ni preverjalo, ali pravni interes izkazujejo tudi krščanski demokrati. Oba pobudnika sta zakonu o evidenci volilne pravice očitala, da postavlja slovenske državljane s stalnim prebivališčem v tujini v neenakopraven položaj z državljani v Sloveniji. Medtem ko se v Sloveniji volilni imenik vzpostavi po uradni dolžnosti in so volivci tudi osebno obveščeni o glasovanju, morajo slovenski državljani v tujini sami skrbeti, da pravočasno izvedo za volitve v Sloveniji in pravočasno sporočijo, da želijo voliti.

Evidenca volilne pravice je zakonsko urejena zato, da je olajšano glasovanje na volitvah in s tem uresničevanje volilne pravice. Evidenca je vodena po uradni dolžnosti v registru stalnega prebivalstva in v centralnem registru prebivalstva ter v dopolnilnih evidencah. Za posamezne volitve pa se sestavijo volilni imeniki, ki so splošni in posebni. V splošne imenike so vpisani državljani, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji. Posebni volilni imeniki pa so sestavljeni za državljane italijanske in madžarske narodnosti in za državljane, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji.

Državljanje Slovenije s stalnim prebivališčem v tujini so morali doslej najpozneje 30 dni pred volitvami poslati državni volilni komisiji zahtevo za vpis v posebni volilni imenik in sporočiti, kako želijo glasovati: po pošti ali na diplomatsko konzularnem predstavništvu. Vsem, ki so se odločili za glasovanje po pošti, je bilo poslano volilno gradivo, ki je vključevalo tudi volilno karto, ki je zagotavljala, da je gradivo prišlo v prave roke in preprečevala zlorabe.

J. T.

tovnega slovenskega kongresa je namreč vztrajno "negovati duha narodne vzajemnosti in medsebojne zavezanosti".

Vpogled v sobodno slovensko narodno, politično, gospodarsko in kulturno življenje je na osrednji proslavi, 29. junija zvečer, odstiral slavnostni govornik dr. Jože Bernik, ki je Kongresu predsedoval dve mandatni dobi. Naloga kongresa so bile – in bodo še naprej ostale – povezovanje Slovencev po svetu, v zamejstvu in doma in s tem ohranitev slovenstva po svetu, zasedanja po raznih delih sveta, srečanja slovenskih intelektualcev, zdravnikov, gospodarstvenikov (leto jeseni načrtuje srečanje slovenskih znanstvenikov iz celega sveta), zahteva pri slovenskem državnem zboru po sprejemu zakona o Slovincih brez slovenskega državljanstva po svetu.

Z akademijo so želeli počastiti deveto obletnico osamosvojitve Slovenije:

Bernik z izbranimi besedami, kritičnimi pripombami ter zaupanjem v novo vlado, veleposlanik Vajger (tu je verjetno mišljen slovenski veleposlanik v Avstriji Ivo Vajgl, op. ur. AD) in generalni konzul Jožef Jeraj z najboljšimi željami za uspešno delo Kongresa ter željo po čim tesnejšem povezovanju Slovencev doma in po svetu, zastopnica (Lovro) Šturmovega ministrstva za šolstvo dr. Darja Piciga o obetavnih perspektivah slovenskega šolstva, zastopnik nove skupne oblike pomladnih strank Jože Zupančič z besedami zahvale za dr. Andreja Bajuka, predsednika sedanje vlade, saj je izšel iz vrst Slovencev po svetu ter članov Svetovnega slovenskega kongresa.

Sveže in mladostno je akademija zbrane nagovorila s kulturnim programom. Srca sta razveseljivo osvojili violina v rokah deklice Nijne Popotnik ter klavir pod prsti Monike Thurner, slovenstvo s kulturo in vedrino duha so priklicale odlične zborovske pesmi okteta Suha, dramski igralec Jurij Souček je Cankarjevega Kurenta prelevil v svojo igralsko upodobitev, mladi Simon Ošlak se je z *elektronskim pismom Prešernu* pošalil s starim pesnikom in svojim časom, nekaj operno slovenskega je med poslušalce prinesla solistka ljubljanske Opere Milena Morača ob spremljavi na klavir.

Družina, 9. julija 2000

PAVLE BORŠTNIK

Perry, Ohio

Sprejem v Rimu ob dnevu slovenske državnosti

Kaj se je v resnici dogajalo?

Vse od konca 2. svetovne vojne se vleče debata o tem, kaj se je dogajalo v Sloveniji in zakaj, pa vendar mlajše generacije v sami Sloveniji kakor tudi med Slovenci v svetu nimajo pravega pojma in še manj jasne predstave, kaj naj verjamejo. Mnenja so različna z ene in druge strani, pa tudi od posameznika do posameznika.

Povojni politični begunci, ki so prišli v Ameriko, so skušali razložiti svoje poglede in doživljanja rojakom, ki so živeli v tej deželi med vojno in so bili popolnoma odvisni od tiskovnih poročil, pa tudi od propagande, v vprašanju dogajanj v "stari kontri". Bilo pa je enostavno nemogoče prikazati jim vso grozo, paniko in strah, ki so zajeli mirne slovenske vasi, izpostavljene akcijam in reakcijam ljudi in skupin, ki se največkrat niso mogle ali niso hotele ozirati na posledice svojih dejanj za krajevno prebivalstvo, ki je imelo samo en cilj – preživeti.

Od vsega početka je bilo tudi težko ugotoviti izgube, ki jih je slovenskemu narodu prizadejala italijanska vojska in njena fašistična milica.

Nedavno pa je v Ljubljani izšla knjiga zgodovinarja Toneta Ferencza z naslovom *Ne ubijamo dovolj* (besede so bile vzete iz nekega italijanskega vojnega poročila), ki vsebuje italijanske podatke o Slovencih, ujetih v kolesje fašistične "pravice", ki so pri tem izgubili svoja življenja.

Navedenih je imen 1776 ljudi, ki so jih Italijani ustrelili v času od 10. aprila 1941 do 9. septembra 1943, ko je italijanska vojska spet zapustila Slovenijo. Številke pa ne vsebujejo imen tistih, ki so umrli v italijanskih zaporih ali koncentracijskih taboriščih.

Vsebovani so številni citati iz knjige italijanskega vojnega kurata Pietra Brignolija, ki je zabeležil neštete tragične ustrelitve neoboroženih Slovencev. (Pietro Brignoli: *Santa Messa per i Miei Fucilati*, Longanesi et. Co., Milano)

Časovni okvir

Na splošno se knjiga nanaša na 882 dni italijanske okupacije Slovenije. Za jasnejšo ilustracijo terorja, kateremu so bili Slovenci izpostavljeni zaradi italijanskega hinavstva, je ta okvir v namene tega članka zorn na štiri najbolj krvave mesece italijanske okupacije in sicer maj, junij, julij in

avgust 1942, do časa torej, ko so se Slovenci odločili, da se sami zavarujejo.

Zemljepisni okvir

Potrebna je tudi definicija ozemlja, na katerega se nanaša ta analiza. V nasprotju z razumevanjem nekaterih, komunistična revolucija NI zajela vseh slovenskih pokrajin. Več kot polovico zasedenega ozemlja, se pravi cela Štajerska, je bila v glavnem nedotaknjena. Glavni dogodki so se odvijali v t.i. Ljubljanski pokrajini (na Dolenjskem, Notranjskem in v Suhi krajin), ter na Gorenjskem (Oberkrein) in Primorskem.

Ljubljanska pokrajina, ki so jo zasedli Italijani, je merila okrog 4500 kv kilometrov, ker je 1720 kv. milj. To pa je v glavnem ozemlje, ki ga pokrivata dve ohijski okrožji vzhodno od Clevelanda, to je Ashtabula in Geauga. Po podatkih iz leta 1941, je v Ljubljanski pokrajini živelo 339 tisoč ljudi, vključno mesto Ljubljana.

Namen

ttega članka je torej opisati dogajanja v Ljubljanski pokrajini v zgoraj omenjenih štirih mesecih (maj-avgust) 1942, drugega in edinega polnega leta italijanske okupacije.

Italijanska vojska je vstopila v Ljubljano 10. aprila 1941, na Veliki petek. V prvem letu okupacije so bile stvari v glavnem mirne, ker so Italijani obljubili Slovincem polno avtonomijo in spoštovanje slovenskih običajev in tradicij.

Te obljube se niso držali, ker je niso jemali resno, delno pa tudi zato, ker so se komunisti odločili za oborožen odpor v skladu s pozivom Josipa Stalina in Komenterne vsem komunističnim partijam po svetu, naj začnejo sabotirati nemški vojni stroj. Ta poziv je bil objavljen 1. avg. 1941.

Tako so Italijani v letu 1941 ustrelili samo 28 Slovencev, ki so bili po večini obsojeni na smrt pred vojaškim sodiščem. Med ustreljenimi je bil tudi poznani Ljubo Šercer, poročnik Kraljeve jugoslovanske vojske.

Z novim letom 1942 pa so se stvari drastično in katastrofalno spremenile, to zaradi vprašljivih vojaških akcij komunističnih partizanov. Skupno so Italijani 1. 1942 ustrelili 1633 slovenskih civilistov, med njimi 155 talcev, kot neposredno povračilo za komunistične akcije. V omenjenih štirih mesecih je italijanska vojska zadala Slovincem naslednje izgube:

Maj 1942: 131 ustreljenih, povprečno 4 na dan;

Junij 1942: 97 ustreljenih, povprečno 3 na dan;

Julij 1942: 476 ustreljenih, povprečno 15 na dan;

Avgust 1942: 436 ustreljenih, povprečno 14 na dan!

Povprečno so Italijani v teh štirih mesecih ustrelili 9 Slovencev na dan.

Toda to niso bili izolirani, poedini incidenti. Največkrat je šlo za masovna ubijanja, ko so bili v nekaj minutah pokončani vsi moški določene vasi.

Samo nekaj primerov: 10. marca: pri Borovnici – 10; 11. maja 10 v Tomačevem; 13. junija 13 v Tomačevem; 27. aprila 9 v Kočevski Reki; 12. maja 15 v Polhovem Gradcu; 18. julija 7 na Rakitni; 21. julija 18 v Št. Vidu pri Cerknici; 22. julija na Vrhovcih pri Ljubljani 21; 22. julija 14 na Zapotoku in naslednjega dne.

Dalje: 11. julija za most pri Podpeči 24; istega dne

LJUBLJANA (*Družina*, 9. 7. 2000) – Letošnjega sprejema ob dnevu državnosti, ki ga je 21. julija priredil veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu dr. Karl Bonutti s soprogo v Hotelu Holiday Inn Roma St. Peter's, last slovenskega poslovnega dr. Štefana Faleža (*dr. Falež je bil prvi slovenski veleposlanik pri Sv. sedežu, pred imenovanjem dr. Bonuttija, op. ur. AD*), se je udeležilo čez 200 povabljenih članov diplomatskega zbora, akreditiranega pri Svetem sedežu, in znanih osebnosti Svetega sedeža ter v Rimu živečih Slovencev in drugih povabljenih.

Omenimo le nekaj osebnosti Svetega sedeža: kardinal Jean-Louis Poupard, predsednik Papeškega sveta za kulturo, msgr. Pedro Lopez Quintana, namestnik nadškofa Rea (na lestvici vatikanskega državnega tajništva tretja oseba), msgr. Celestino Migliore, podsekretar za stike z državami, msgr. Timothy Broglio, osebni tajnik vatikanskega državnega tajnika kardinala Angela Sodana, msgr. Joseph Marino, predstojnik državnega tajništva, zadolžen za Slovenijo, Slovenec msgr. Ivan Jurkovič, vodja oddelka za multilateralne odnose pri Svetem sedežu, nadškof Romeo Panciroli.

Sprejema se je udeležilo 25 veleposlanikov: od dekana diplomatskega zbora dr. Giovannija Galassija do ruskega veleposlanika Gennadija Uranova s soprogo, ameriške veleposlanice Corinne Boggs (*sicer mati znane ameriške novinarki Cokie Roberts, op. ur. AD*), veleposlanikov sosednjih držav (Avstrije Gustav Ortner, Italije Raniero Avogadro, Hrvaške dr. Marijan Šunjić s soprogo, Madžarske dr. Pal Peter s soprogo) do angleškega veleposlanika Marca Edwarda Pellewa. Prišli so še veleposlaniki Francije, Kanade, Slovaške, Bolgarije, Češke, Mehike, Čila, BiH, idr. Med gosti je bila tudi princesa Doris Pignatelli in iranska pisateljica Timava Durani ter mnogo svetovalcev in sekretarjev na veleposlaništvih.

Sprejema se je udeležilo precejšnje število v Rimu živečih Slovencev: msgr. dr. Jezernik, msgr. dr. Pirc, prof. dr. Bajzek, prof. dr. Florjanc, p. Sraka, p. dr. Žužek ter p. Leskovec in še več drugih duhovnikov in teologov, ki študirajo v Rimu, ter redovnic in skoraj vsi sodelavci slovenskega veleposlaništva pri Republiki Italiji z veleposlanikom Petrom Bečešem.

V spročenem in prijateljskem pogovoru so izmenjali mnoge poglede in izkušnje. Lahko rečemo, da so navzoči izrazili veliko zadovoljstvo nad sprejemom in z občudovanjem govorili o Sloveniji. Mnogi med njimi so vzeli perspektive o Sloveniji, ki so jih ponudili, in mnogi, ki še niso videli Slovenije, so izrazili željo, da bi radi obiskali našo deželo. (*Poročilo je brez podpisa*)

v Gornjih Otavah 11; na Gornjem Igu so jih 26. julija ustrelili 18; v Črni vasi pa 30. julija 10; isti dan v Babnem polju 40!; naslednji dan v Loškem potoku 11; prvega avgusta v Ulaki 27 in 11 v Podlipi; 5. avgusta v Pudobu 16 in v Dragi 14; 7. avgusta v Želimljah 24 in 8. avgusta v Borovcu 10; 14. avgusta so jih 14 ustrelili v Osredku, 16 v Vavti vasi ter 15 v Starem logu; 28. avgusta v Kopoljah 17 itd. itd.

Vse to na ozemlju nič večjem, kot je ozemlje Geauga in Ashtabula okrajev v severovzhodnem Ohio!

Konec julija 1942, ko je obup prebivalstva dosegel svoj višek, so nastopile t.i. Vaške straže, da ljudi zaščitijo pred dvojno nevarnostjo, v katero so jih pahnille partizanske akcije in italijanske represalije. Septembra, ko se je nastop Va-

ških straž že čutil po vsej pokrajini, je število ljudi, ki so jih ustrelili Italijani, padlo na 202.

V resnici je bil uspeh Vaških straž na področju zavarovanja slovenskih življenj tako uspešen in dramatičen, da se je zdel skoraj neverjeten:

leta 1941 so Italijani ustrelili 28 oseb; leta 1942 1633 oseb, leta 1943 pa 115.

Druga plat medalje

To je torej ena stran podobe – okupatorjeva zgodba. Kot rečeno, je do tega pobijanja prišlo v glavnem zaradi partizanskih napadov na italijanske čete in posadke. Toda istočasno so partizani pričeli izvajati t.i. "drugo fazo" komunistične revolucije, ki predvideva "odstaničev" dejanskih in možnih nasprotnikov revolucije. (*dalje na str. 12*)

Koledar prireditev Slovenske pristave za leto 2000

Ned. 23. jul.	Veselica Slov. šole pri Sv. Vidu
Ned. 30. jul.	Piknik upokojencev Slovenske pristave
Ned. 6. avg.	Veselica Primorskega kluba
Ned. 20. avg.	Veselica župnije pri Mariji Vnebovzeti
Sob. 2. sept.	Veselica pevskega zbora Korotan
Ned. 17. sept.	Vinska trgatev (igrajo Veseli godci)
Ned. 15. okt.	Koline (Upokojenci Slovenske pristave)
Ned. 5. nov.	Občni zbor Slovenske pristave
Sob. 27. jan.	Pristavska noč (igrajo Veseli godci)

Kaj se je v resnici dogajalo?

(nadaljevanje s str. 11)

Prav ta načrt za odstani-
tev "možnih" nasprotnikov
revolucije je sprožil plaz
brezobzirnega ubijanja. Naj
se pri tem nihče ne vara:
Vaške straže niso nastopile,
da bi pomagale Italijanom.
Vaške straže so predstavlja-
le poslednji, obupni poizkus
ustaviti komunistični teror.

Po podatkih *Bele knjige*
iz leta 1970, ki je še ve-
dno najboljši vir podatkov
o slovenskih žrtvah komuni-
stične revolucije ubili 917
Slovencev, to *predno* je
kdorkoli na nasprotni strani
segel po orožju!

Prav to dejstvo pa seda-
nja "kontinuiteta" v Slove-
niji tako trdoglavo taji do
današnjega dne.

Komunisti nosijo polno
odgovornost za državljansko
vojno v Sloveniji in za ve-
čino italijanskih represalij.
Brez njihovega terorja bi
namreč ne bilo treba usta-
navljati Vaških straž in ka-
sneje Slovenskega dombran-
stva.

V istem časovnem okvir-
ju, namreč, v štirih že o-
menjenih mesecih 1942, so
komunisti umorili najmanj
450 Slovencev, resničnih in
"možnih" nasprotnikov re-
volucije, povprečno 4 na
dan.

Toda tudi to še ni vse.
Dodati moramo še število
partizanov, ki so padli v
akcijah proti Italijanom. Te
lahko ocenjujemo po enega
na dan, ali skupno 120 v
štirih omenjenih mesecih.
Od sredi julija pa je treba
prišteti tudi število padlih
Vaških stražarjev, okrog 60.
Jasno je torej, da so civil-
ne žrtve daleč presegale
vojaške.

Skupno dobimo število
1770 ljudi, ubitih od maja
do avgusta 1942 na ozem-
lju, enakem dvema okraje-
ma v severovzhodnem
Ohiu. Povprečno je bilo v
tem času, na tem ozemlju,
iz enega ali drugega razlo-
ga, ubitih 15 ljudi na dan.
Predstavljajte si vik in krik,
če bi na Kosovu danes bi-
lo ubitih 15 ljudi na dan.

Nadalje ne smemo poza-
biti, da so fašisti ali komu-
nisti istočasno požgali ne-

štete kmetije in cele vasi;
da je bilo več sto ranjenih,
druge pa so odgnali v itali-
janska koncentracijska tabo-
rišča, med katerimi je bilo
tisto na otoku Rab najbolj
grozljivo. Po nekaterih po-
datkih je tam umrlo 4000
ljudi.

Vse to bo morda olajšalo
razumevanje obupa, v kate-
rem so se znašli ljudje, in
tudi mrzličnega iskanja reši-
tve, v katerem so se različ-
ni ljudje odločili za različ-
na pota, ki jih ne moremo
obsojati, saj je v tistih bla-
znih časih vsakdo iskal naj-
prej svojo lastno varnost in
preživetje. Ameriški Indijan-
ci pravijo: Ne obsojaj člove-
ka, predno si en dan ho-
dil v njegovih mokasinih...

Kar pa je še danes težko
verjeti, po vseh teh letih,
je dejstvo, da niti takratna
jugoslovanska vlada, niti
kasnejša slovenska vlada, ni
nikdar obtožila vojnih zloči-
nov enega samega italijan-
skega vojaškega predstavnika
ali fašističnega funkcionarja
v Sloveniji, zaradi re-
presalij, ki so jih zagrešili,
brez ozira na to, kdo jih
je izzval. Pa so imena teh
ljudi poznana od vsega za-
četka!

Kakšna je torej bila ce-
na, ki smo jo Slovenci pla-
čali za svojo "svobodo"?
Ali bolje, ali bi ostali v
"sužnosti", če partizani ne
bi sprožili "narodonoosvo-
bodilne vojne"?

Septembra leta 1943 bi
italijanska vojska odšla iz
Slovenije, tudi če bi v ho-
sti ne bilo enega samega
partizana ali kateregakoli
drugega gverilca.

Maja 1945 bi nemška
vojska zapustila Jugoslavijo
in Slovenijo, tudi če ne bi
nanjo padel en sam strel
medtem, ko je bila tam. In
dejstvo ostaja, da so komu-
nistične akcije sprožile itali-
jansko, nemško in sloven-
sko (protikomunistično) rea-
kcijo.

Druga svetovna vojna je
bila točno to, kar jo ozna-
čujejo: *svetovna* vojna. Res
so bile vanjo potegnjene
tudi države kot Jugoslavija

POLDRUGI MILIJON MARK BREZ LASTNIKA? – Generalni direktor slovenske policije Marko Pogorevc in direktor uprave kriminalistične policije Dušan Mohorko sta na tiskovni konferenci 4. julija seznanila javnost o neevidentiranem poldrugem milijonu marki, ki da je, kakor vse kaže, že nekaj let deponiran v blagajni kriminalistične službe. Pogorevc je kmalu potem, ko ga je Mohorko 3. julija obvestil o nevsakdanji zapuščini, zahteval, naj primer razišče posebna preiskovalna skupina kriminalistov. O najdbi so obvestili tudi notranjega ministra dr. Petra Jambreka in ta je o njej seznanil predsednika vlade dr. Andreja Bajuka in menda tudi predsednika republike Milana Kučana. Zanimivo je, da nekdanji generalni direktor policije Andrej Podvršič in direktor uprave kriminalistične službe Marjan Pogačnik tega denarja pri predaji poslov menda nista omenjala. Kaže, da je bilo obveščanje vsakokratnih šefov o "nikogaršnjem" denarju med zamenjavami ustno. V nadaljevanju poročila *Delo* 5. julija omenja, da je menda bilo 500 tisoč mark najdenih v razbitinah avta umrlega Italijana že konec avgusta 1990. V blagajni je pa bilo odkritih 651 tisoč mark in še 400 tisoč ameriških dolarjev. Zadeva še ni pojasnjena.

in pokrajine kot Slovenija, toda njihov neposredno zaplet je bil kratkotrajen, saj so vse podlegle silovite moči Hitlerjeve Nemčije in so kasneje lahko komaj kaj doprinesle za zmago nad njo. V spopadu velikanov je bila edina naloga narodov, kot je bil tudi slovenski – preživeti. To je vse.

Morda bo kdo oporekal in skušal vnesti vprašanje narodnega "ponosa". Slovenci smo brez dvoma ponosni ljudje. Nimamo pa nobene vojaške zgodovine; naš obstanek, čudež kakor je, je v glavnem posledica našega vztrajanja in spoštovanja do tradicionalnih vrednot, do našega jezika in do našega načina življenja, in – lahko dodamo: do naše vere.

Toda, ali je ta ponos, o katerem govorimo, ob koncu vojne pomagal in omogočil Sloveniji, da je dobila, kar ji po vsej pravici pripada? Ali smo "osvobodili" Trst in Gorico? Ali smo zasedli Koroško obnem z "zibelko slovenskega naroda" pri Gospe Sveti, kjer so bili nekoč ustoličevani naši vojvode ob občudovanju vsega tedanjega civiliziranega sveta? Ali so nam hvaležni zavezniki blagohotno prepustili vse te kraje? (Navsezadnje, bili smo člani zmagovite "protifašistične" koalicije.) Niso.

**Z Ameriško
Domovino ste vedno
na tekočem!**

Ali je velika "Matjuška Rusija", odnosno "Velika država delavcev", Sovjetska zveza, podprla naše zahteve po teh krajih? Ni.

Kar je še slabše: spomladi 1945 so bili naši "zavezniki" pripravljani na spopad z Jugoslavijo, da bi ohranili prav tiste kraje – Trst, Gorico in Koroško – za naše tradicionalne nasprotnike, če ne sovražnike.

Vse žrtve, vsa "slava" in vse trpljenje ljudi zaradi komunističnega divjanja je ostalo brez haska! Pridobitve na Primorskem ne zadostujejo. Ljudje, ki so ostali na oni strani meje v Italiji se še danes borijo za svoje najosnovnejše pravice! Samo oglejte si zemljevid zahodne slovenske meje in neverjetni nesmisel, ki so ga ustvarili zavezniki v Tržaškem zalivu, da bi zaščitili "italijanstvo" tega mesta.

In slednjič, če potisnemo vstran dejstvo, da so se slovenski partizani v resnici borili za Sovjetsko zvezo in jim priznamo zasluge v bojih z nacisti do mere, v kateri so jih opravljali, je treba tudi poudariti, da so s tistim zadnjim nečloveškim dejanjem masovnega pobijanja razoroženih, nagih slovenskih domobrancev, z brezobzirnim, neusmiljenim klanjem v Kočevskem Rogu, Teharju in drugod, napravili vse lovorike zmagovite vojske, pa tudi vse attribute svoje človečnosti.

Vse to, seveda, je bilo izrečeno že neštetkokrat v preteklosti, toda morda je današnji čas bolj naklonjen poslušanju. Kar se je zgodilo, ni mogoče spremeniti, toda na ljudi, ki so v tistih viharnih dneh izgubili svoja življenja, je enostavno preveč, da bi se jih dalo pozabiti. Njim v spomin so zapisane te vrstice.

Zato, dragi rojak, ali kdorkoli, ki bereš te vrstice: hodi v naših mokasinih dan ali dva, premisli, in si ustvari svoje lastno mnenje.

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO - AID FOR THE
AGED PRESCRIPTIONS

**Joseph L.
FORTUNA**
POGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
Cleveland, Ohio
Tel. 216-641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči.

CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

BRICKMAN & SONS
FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave. (216) 481-5277

Between Chardon Rd. & E. 222 St. in Euclid, Ohio

Kanadska Domovina

41. SLOVENSKI DAN

TORONTO, Ont. – V Boltonu smo 9. julija praznovali 41. Slovenski dan: DAN SLOVENSKE MLADINE, s poučkom, kako naj mladina ohranja slovensko zavest, da so ponosni, da izhajajo iz slovenskega rodu, da ostanejo pošteni, verni in delavni. Proslavo je povezoval g. Ciril Pleško, v imenu organizatorjev sta podala uvodne misli predsednika: g. John Kuri v imenu Slovenskega letovišča in ga. Ema Pogačar v imenu Slovensko-Kanadskega Sveta.

Žal se njegova eminenca Alojzij kardinal Ambrožič povabilu ni mogel odzvati, tako je sv. mašo darovalo kar šest duhovnikov: novomašnik č.g. Janez Likozar, srebrnomašnik č.g. Franci Rataj, č.g. Jože Mejač, ki bo praznoval biserno mašo drugo leto, častni govornik č.g. Pavle Novak, č.g. Tine Batič in č.g. John Nosan.

Popoldne se je pričela proslava, na kateri so nastopali: plesna skupina Planika pod vodstvom ge. Nevenke Slavinec, otroški zbor Novi rod pod vodstvom ge. Mojce Dimperio, mešani pevski zbor obeh župnij pod vodstvom g. Naceta Križmana, ga. Nada Čemas je recitirala Prešernov "Jezični dohtor" in hčerka Vesna Čemas je prebrala Slomškovo pesem "En hribček bom kupil. Dalje, duet "Bugler's Holiday" sta izvajala g. Matija Lebar in g. Andrej Pahulje. G. Stanko Šajnovič pa je v imenu Slovenskega Doma podelil nagrado ravnatelju slovenske šole g. Blažu Potočniku. Mladinski govornik g. Bobby Ulčar je podal svoj govor v angleščini. Glavnega govornika, č.g. Pavleta Novaka – tekst govora sledi – je predstavil g. Andrej Pahulje. E.P.

Ohranjanje slovenske zavesti pri mladih

Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike.

Ta stavek blaženega škofa Antona Martina Slomška je eden izmed tistih, ki opredeljuje izredno pomembnost vere po eni strani, po drugi pa jezik. Marsikdo bo danes dejal, jezik in vera nista odvisna drug od drugega, vendar lahko po lastni izkušnji potrdimo modrost stavka, izrečenega v prejšnjem stoletju.

Vsaka jezikovna skupina, ki se nahaja izven svoje matične domovine, je izpostavljena raznim preizkušnjam, ki v prvi vrsti ogrožajo obstoj in ohranitev materinega jezika. Asimilacija je prav gotovo eden izmed prvih in najmočnejših razlogov, da se jezik

počasno izgublja in namesto njega nastopi drugi jezik, jezik, ki je v uporabi v določeni državi.

Drugi razlog za izgubljanje materinega jezika, pa je nezmožnost, da se ta jezik sploh uporablja, na primer, da je posameznik sam v tujem okolju in nima možnosti komunikacije v svojem materinem jeziku z drugimi ali nima dostopa do knjig, revij ali drugih sredstev, s katerimi si bi ohranjal jezik. V tem primeru se jezik začne najprej opuščati predvsem zaradi tega, ker ni vzroka ali spodbuda, da bi se jezik sploh ohranil.

Takšni primeri so danes zelo redki. Živimo namreč v svetu, kjer je pretok informacij, stik z ljudmi kjer-

koli po svetu, dostopen veliki večini prebivalcev na celem svetu ne glede na kraj, v katerem se posameznik nahaja, in to tudi, če je še tako oddaljen. Svet postaja ena sama velika vas, kjer ni težko srečati nekoga na najbolj oddaljenem kraju ali se z njim pogovoriti kadar koli.

Te možnosti imajo prav gotovo svoje prednosti, ki lahko veliko koristijo posamezniku, da ohranja stik s svojci, prijatelji in znanci, kar mu poleg drugega utrjuje tudi ohranjanje materinega jezika.

Človek je družbeno bitje

Lahko bi rekli tudi družabno. Človek danes težko živi kot samotar, potrebuje stika z drugimi ljudmi. Za njega je pomembno vse tisto, kar ga povezuje z drugimi, išče sorodnosti ne samo v jeziku, ampak tudi v sorodnosti mišljenja in vere.

Ljudje se tako začnejo razvrščati po skupinah, ki jim omogočajo biti s somišljeniki bolj povezani, lahko rečemo, na isti valovni dolžini. Biti na isti valovni dolžini pa pomeni, da se bo človek prilagajal in trudil, da bo na tej valovni dolžini tudi ostal, dokler ga kaj drugega ali drugačen interes ne bo tako prepričal, da bo spremenil svojo afiniteto in se potem pridružil drugi skupini.

Biti torej aktiven del neke skupine pomeni biti z njo v dobrih in slabih trenutkih. Biti nekje ko gre vse dobro pravzaprav ni težko, kajti takrat smo dobro razpoloženi, vse je v najboljšem redu, ni razlogov, da bi se odmaknili, saj nas dobro počutje še spodbuja, da ohranjamo in vzdržujemo tako stanje.

Težava nastane pa takrat, ko se začnejo stvari sukati v drugo smer, v smer, ko se naše počutje slabša, ko težave in nesoglasja načelnajo dobro počutje, ko vidimo, da so tudi naši interesi ogroženi.

V takšnih primerih pa nastanejo skušnjave, da bi se čimprej oddaljili, da ne bi bili preveč potegnjeni v nastali položaj in bi se morali zaradi tega prekomerno truditi za ohranitev složnosti in soglasja. Ali,

Preminul Stane Lamovšek

ZEPHYR, Ont. – Dne 10. maja se je v Torontu po kratki bolezni ustavilo srce pevca in prijatelja, zvestega farana slovenske cerkve Sv. Marije Pomagaj in družinskega očeta, vsem poznanega Staneta Lamovška.

Srečala sva se že davno v baraki lesenega mesta ob deroči Dravi, kot smo imenovali D.P. Camps, ki so pol stoletja nazaj sprejeli na tisoče naših, pa tudi drugih beguncev iz Vzhodne Evrope. Poblize pa sva se spoznala v Batawi, kjer sva dve leti skupno služila pogodbo ob prihodu v Kanado.

Veliko naših kulturnih delavcev se je nabralo v tej prijazni češki in slovaški vasi. Spominjam se: Ložarja, Trčka, Ponikvarja, Celarja pa Medvedov, Koširjev itd., ki so že omagali na življenjski poti.

Tam smo tudi osnovali športno, telovadno in kulturno društvo STZ med nami; to društvo živi še danes.

Stane Lamovšek in njegov "dvojček", kakor smo klicali takrat Lojzeta Riglerja, sta bila tedaj tudi v sredi tega kulturnega delovanja. Stanetov bariton je bil poznan, ni ga bilo nstopa, kjer ne bi povzdignil svoj glas, vse od Batawe, pa cerkvenega petja, in tja do Fantov na vasi, ki obstoja še sedaj.

Dasi se nekaj let nazaj nisva pogosto več videla, ga bom vsekakor pogrečal. Seveda se bo še bolj manjkalo pri pevcih.

Stane je bil eden redkih preživelih borcev za svobodo. V težkih časih leta 1942, se je pridružil Štajerskemu bataljonu, prvemu četniškemu odredu v Sloveniji, ki ga je opisal Ivan Korošec v svoji knjigi *Slovenska ilegala*, ki se je organiziral, da se upre socializmu z desne in leve strani v gozdovih Dolenjske in

kar je še huje, da bi zaradi nepopustljivosti prišlo celo do sovraštva in razdora. Kot, da bi se izgubil smisel nadaljevanja in vztrajanja na določenem projektu.

(dalje na str. 14)

Gorjancev, upajoč v zarjo svobode našemu narodu.

Bil je z nami pri organiziranju prvih Slovenskih dnevov, v času, ko je še tu prežala na nas Titova diktatura, in vseskozi ostal borec za svobodo, krščanstvo in slovensko bit.

Zgobom, Stane, v spominu bo vedno ostal za Teboj glas tvojega baritona.

Sožalje vsej Lamovškovi družini in njegovi pevski družini.

Počivaj v miru v kanadski zemlji!

Še pa slišim njegovo solo:

"Sedem si rožic utrgala je,

sedem je let minulo že spet,

pa so rožce minule, minulo je vse."

Frank Gormek

Tončka Kastelic

LJUBLJANA – 15. junija 2000 smo se v Torontu za vedno poslovili od ene najbolj cenjenih in spoštovanih kanadskih Slovenk, Tončke Kastelic, rojene Pogorelec.

Tončka se je rodila v Strugah naprednim trgovskim staršem. Njena življenjska pot ni bila lahka. Leta 1948 je z begunci prišla v Kanado, kjer si je nekaj časa morala služiti kruh kot služkinja in delavka v tovarni. Po poroki z gradbenikom Jožetom Kastelicem je v njegovem podjetju nekaj let delala kot vestna računovodkinja, doma pa je bila ves čas dobra in ljubeča žena.

Tončka Kastelic je bila predvsem verna in zavedna Slovenka, ki ni pozabila svojih korenin in je z možem Jožetom vedno podpirala slovensko skupnost.

Mnogo let je bila aktivna pri katoliški ženski ligi, vedno pa je bila dobrotnica Cerkev in njenih ustanov.

Kako zelo je bila priljubljena, se je pokazalo na pogrebu, ko se je od nje poslovila množica prijateljev in znancev, ki je napolnila cerkev Brezmadežne ob poslovnem bogoslužju. Pogreb je bil veličasten in vsem, ki smo jo poznali, jo spoštovali in jo imeli radi, bo ostala v najlepšem spominu.

M. A. P.

Družina, 9. julija 2000

Č.g. Pavle Novak – kratek življenjepis

Pavle Novak se je rodil leta 1960 v Buenos Airesu v Argentini. Je sin slovenskih staršev, ki so po drugi svetovni vojni emigrirali v Argentino. Je tretji izmed petih otrok, ki so se rodili v tej družini. Po končani srednji šoli je dokončal študij optike na državni univerzi v Argentini in po treh letih dela na tem področju se je odločil, da vstopi k lazaristom. Teologijo je študiral in dokončal v Sloveniji, zadnji letnik pa v Parizu. Po mašniškem posvečenju je bil imenovan za kaplana v župniji Šentjakob ob Savi in po enem letu službovanja premeščen v Toronto, v župnijo Marije Brezmadežne. Tu je služboval tri leta. Nato je bil premeščen zopet v Slovenijo, kjer je tudi sedaj ravnatelj prvega katoliškega študentskega doma na Taboru v Ljubljani.

41. SLOVENSKI DAN V KANADI

Slavnostni govor č.g. Pavleta Novaka

(nadaljevanje s str. 13)

Ko se pa izgubi smisel, potem je zelo težko najti spodbude ali razloge, da bi še naprej vztrajali. Obratno pa, ko človek vztrajno išče smisel tudi takrat, ko je že vse navidez izgubljeno, ga ohranja v položaju, ko se mora še naprej boriti. Če so ideali, za katere se neutrudno bori, dovolj visoki, potem se mu tudi še največji napor ne bodo zdeli nesmiselni.

Tako stanje lahko primerjamo stanju, ki vlada med mladim fantom in dekletom. Najprej se spoznata in začneta obdobje spoznavanja drug drugega. Takoj na začetku odkrivata drug drugega in se odkrivata drug drugemu. Ugotavljata, da imata najprej veliko skupnega, vendar s časom odkrivata, da je tudi vedno več takih stvari, na katere gledata drugače.

Če se to ugotavljanje nadaljuje v pozitivnem smislu, potem jih tudi ta drugačnost gledanja ne bo razdvojila. Ugotovita, da se lahko dopolnjujeta in da ju pravzaprav ne omejuje, pač pa bogati.

Naslednja stopnja pa je, da spoznata, da se spleča boriti za ideale, ki sta si jih sama zastavila in da sta zanje torej pripravljena tudi kaj potrpeti. Vsekakor pa, če njuno razmerje ni sad medsebojne ljubezni, bo prej ali slej prišlo do konfliktov, ki se bodo rojevali iz samoljubja in egoizma.

Ljubezen je tisto, ki bistveno spremeni kakovost odnosov med ljudmi ali zavzetost za določeno vrednoto. Delati nekaj z ljubeznijo pomeni delati nesebično, požrtvovalno, skratka, delati s popolno predanostjo brez koristoljubja in preračunljivosti.

Podobno je tudi z materinim jezikom in slovenstvom na sploh. Jezik je treba sprejemati z ljubeznijo, še več, ga vzljubiti, enako tudi slovenstvo. Šele takrat, ko je to stanje doseženo, bo možno to ljubezen prenesti tudi na mlajše rodove in zbuditi v njih tisto željo po učenju materinega jezika in ohranjanja slovenstva in slovenske kulture.

Ohranjanje slovenskega jezika in kulture

Slovenski pregovor pravi, da brez muje se še čevljev ne obuje. To pomeni, da brez vztrajnosti, brez napore in odpovedi se praktično nič ne doseže.

Ohranjanje slovenskega jezika je brez dvoma povezano z velikim naporom. Najprej s strani staršev, ki morajo v sebi čutiti željo po ohranitvi materinega jezika najprej pri samih sebi, nato pa tudi pri svojih otrocih. Pripravljeni morajo biti, da bo trud, ki ga bodo starši vložili zato, da bodo učili svoje otroke v materinem jeziku, marsikdaj zelo visok, in v nemalo primerih tudi ne bo poplačan.

Po drugi plati, pa s strani mlajših, ki se morajo učiti jezik staršev, pomeni dodaten napor, ki je za njih na prvi pogled nesmiseln, kajti učiti se morajo še nekaj več, kar drugim vrstnikom ni potrebno. Že ta misel na trud, ki ga bodo morali vložiti, jih odvrača od tega, marsikdaj pride tudi do nasprotovanja in odpora.

Če se na tej točki obojestransko popusti, potem bo prav gotovo jezik šel v pozabo, s časom pa tudi običaji in kulturne značilnosti; to ne samo pri mladih temveč tudi pri starših, kajti komunikacija in medse-

bojno sporazumevanje bo potekalo izven slovenskega jezika in okolja.

Marsikateri mlad fant ali deklica z obžalovanjem ugotavlja, da je bila zamujena odlična priložnost. Na žalost bo prišel (ali prišla) do tega spoznanja šele takrat, ko se bo srečeval s sorodniki ali ob kakšnem obisku v domovini svojih staršev.

Vendar pa naj bi bila želja, da bi posredovali bogastvo, ki ga sami nosijo v sebi in, ki so ga črpali iz slovenske kulture, tisti prvi razlog, ki bo omogočal mladim, rojenim v tujini, imeti bolj razširjeno obzorje svojega pogleda na svet. Tako dodatno bogastvo bo omogočalo mladim imeti boljše izhodišče v primerjavi z nekom drugim, ki ni imel te možnosti srečanja z drugo kulturo.

Nenazadnje je ravno pestrost kulturnega bogastva tisto, ki bo v posamezniku zbudila občutek strpnosti in sprejemanja drugačnih. To pa še ne pomeni biti popolnoma utopljen v neko brezoblično maso, marveč biti svojski, z vsemi osebnimi lastnostmi in karakteristikami, ki so ga opredelile in ki so bistveni, sestavni del osebnosti, ki jo še posebej v mladostnih letih gradi in dopolnjuje.

Značilnost mladega človeka ni samo, da živi v nekem življenjskem obdobju, ki naj bi ustrezalo določeni številu let, temveč je to tudi čas, ki mu je dan kot naloga. Ta naloga pa je iskanje smisla življenja, hkrati pa priprava in začetek graditve samostojnega življenja.

To je bistvena značilnost mladosti. To značilnost mora prepoznati vsak vzgojitelj, začnši s starši in nato pa še vsi ostali, ki so na kakršen koli način udeleženi pri vzgoji mladih. To kar jim bodo vzgojitelji dali ter kako jim bodo stvari predstavili, je tisto, kar bodo sami lahko tudi sprejeli.

Če jim bo materin jezik predstavljen kot vrednota, bodo zelo možno to tudi sprejeli. Če jim bo tudi vera, ki so jo prejeli iz otroških let, predstavljena kot bistveni, sestavni del svoje osebnosti, potem bodo tudi po lastnem prepričanju to vero sprejeli in jo dopolnjevali in poglobili z osebnimi izkušnjami. Če jim bo

(dalje na str. 16)

Križem avstralske Slovenije

Slovensko društvo Melbourne praznovalo 45-letnico

Decembra 1999 je Slovensko društvo Melbourne (SDM) praznovalo 45 let svojega obstoja. Verjetno bo koga zanimalo, kako se je začelo organizirano življenje med Slovenci v Melbourneu.

"Klub mora biti za vse Slovence", so pred 45 leti zapisali ustanovitelji prve slovenske organizacije v Avstraliji. Devetnajstega decembra leta 1954, kot berno v zapisniku ustanovnega občnega zbora, se je zbralo 52 Slovencev in Slovenk v preprosti leseni dvoranici na blatni cesti v zahodnem, takrat še nerazvitem delu Melbournea.

Postavili so temelje prvi slovenski skupnosti v Avstraliji. Rojstni kraj prve slovenske organizacije je Slovecem, ki živimo v Melbourneu, dobro znan, saj se je ravno tam kasneje naselilo veliko število slovenskih rojakov. St. Albans je danes dom stotin slovenskim družinam in njihovim potomcem.

Gibanje za ustanovitev organiziranega življenja med Slovenci v Melbourneu, kot so zapisali v prvi zapisnik na ustanovnem sestanku, se je začelo na pobudo posameznikov, v glavnem gospoda Martina Adamiča in gospoda Novine in skupine rojakov, ki so organizirali zabavo v korist mesečnika *Misli*. Sestali so se v skromnem enosobnem stanovanju Dragice in Virgilija Gomizel, je povedala gospa Dragica.

Dobesedno citiram iz prvega zapisnika: "Pripravljalni odbor za drugo prireditel, ki je bil izvoljen z večino navzočih sodelavcev, je položil temelje za ostvaritev slovenske organizacije v Melbourneu. Vse to v skladu s splošno željo rojakov. Pripravljalni odbor je tako postal Pripravljalni odbor za SDM. Predlog, naj se ustanovi slovenski klub v Melbourneu, je soglasno sprejet."

Zanimivo je brati v prvem zapisniku med drugim odgovor gospodu patru Pivku:

"G. Pivko prosi pojasnila, zakaj se člani odbora volijo posamezno in ne po listah. G. Žerdoner odgovori, da je bil namen dati ljudem možnost, da volijo najboljše predstavnike po sposobnostih za posamezne funkcije

in da bo na ta način odstranjena vsaka nevarnost predlaganja celih odborov na kakršnikoli ideološki osnovi, kar bi bilo možno, če bi bil odbor voljen po listah. ... G. Pivko pozdravi gibanje in podčrta važnost medsebojnega spoznavanja."

Na ustanovnem sestanku je bilo med drugim resno poudarjeno, da "klub mora biti za vse Slovence", to geslo je bilo v takratnem času še posebnega pomena.

Tako se je rodila prva slovenska organizacija v Melbourneu in Avstraliji, Slovenski klub Melbourne, kasneje preimenoval v Slovensko društvo Melbourne.

V prvi pravilnik so ustanovitelji zapisali, da je namen kluba združevati slovenske priseljence, lajšati Slovecem naselitev v Avstraliji, gojiti slovensko besedo in kulturo ter podpirati slovensko stvar kjer koli po svetu. Cilj naj bi dosegli z organiziranjem družabnih srečanj, športnih in kulturnih prireditev, izletov v naravo in drugega, kar bi združevalo Slovence, blažilo domotožje in pomagalo pri prilagajanju novemu načinu življenja. Govorili so tudi o ustanovitvi pevskega zbora in dramske skupine, skratka o stvareh, ki so še danes pomembne in potrebne za ohranitev slovenskega jezika in kulture.

Prvi odbor Slovenskega kluba Melbourne so sestavljali rojaki: predsednik Zlatko Verbič (op. ur. AD: dr. Zlatko Verbič, zobozdravnik po poklicu, se je kasneje preselil v Kanado, kjer še danes živi in ga poznajo mnogi rojaki), podpredsednik Marjan Peršič (pok.) /zopet ur.: gospod Peršič se je bil udeležil seminarja urednikov slovenskih listov, ki ga je pred leti organiziral Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, in je povedal ogromno zanimivih stvari o prisotnosti in delovanju Slovencev v Avstraliji, že takrat pa zaupal, da je bolan na srcu in ga najbrž ne bo dolgo/, taj. Vekoslav Žerdoner, blag. Jože Golenko (pok.), gospodar Jože Potočnik, odbornika Martin Adamič in Pavle Poctarenko, nad. odbor: Adolf Vadnjal (pok.), Miloš Abram (pok.), Franc Novina. (dalje na str. 16)

Progressive Slovene Women of America

proudly offers the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name

Address

City/State/Zip

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail
to

15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

Večpomensko sporočilo arheoloških najdb

Poselitev slovenskega ozemlja je bila v zgodnjem srednjem veku povsem drugačna – dopolnjena podoba vsakdanjega življenja – Kaj tudi za venetologe?

Arheološka izkopavanja v zadnjih treh desetletjih so bistveno spremenila pogled na zgodnji srednji vek na današnjem slovenskem ozemlju. Pomemben delež so dodala obsežna zemeljska dela ob gradnji avtocest v zadnjih letih, ki so jih arheologi skrbno spremljali. Večina najpomembnejših najdb, literature in rekonstrukcij je postavljenih v atriju Narodnega muzeja na razstavi *Od Rimljanov do Slovanov*. Pogovarjali smo se z vodjo postavitve dr. Timotejem Knificem.

Razstava od Rimljanov do Slovanov v atriju Narodnega muzeja Slovenije je odprta od 2. junija. Kakšno je zanimanje zanjo?

Rekel bi, da povprečno. Ogleda si jo približno 60 obiskovalcev na dan, bilo pa jih je tudi že prek sto v enem dnevu. Dobro so obiskana vodstva po razstavi ob četrtkih in nedeljah. Sicer pa je zdaj zatišno obdobje, ker so počitnice in ni šolskih obiskov. Od septembra naprej bo zanimanje za razstavo gotovo veliko večje.

Današnje slovensko ozemlje se v zgodovinskem in arheološkem pogledu verjetno ne razlikuje bistveno od bližnje sosesčine. Kako daleč se začnejo opaznejše razlike?

Bistveno drugačna je arheološka slika že na pannoniskem ozemlju. Predvsem zaradi naselitve azijskih nomadskih konjenikov – Hunov, Avarov in Madžarov. Predmeti teh kultur, ki so bile predstavljene pred leti na velikih razstavah v Halbtornu v Avstriji in v Budimpešti, se od večine sodobnih arheoloških najdb iz Slovenije zelo razlikujejo.

Predvsem na slovenskem ozemlju še ni bil odkrit tipičen nomadski pokop, skupni grob jezdeca in konja, kakršnih so v Panonski nižini izkopali zelo veliko. Manjše razlike pa so vidne tudi na slovenskem ozemlju: del arheoloških najdb je povezan s sredozemskim, del pa z alpskim svetom.

Ena od tez za postavitve razstava je bila Slovenija – domovina na prepihu. Je pihalo predvsem v smeri vzhod-zahod?

V prvih stoletjih prav gotovo. Ker je bil cilj nekaterih selekcijskih ljudstev bogata Italija, so izrabila razmeroma lahek dostop čez alpsko-kraške prelaze. Te so bili Rimljani sicer zavarovali z zapornim zidovjem, a že ob vdoru Hunov iz Panonije leta 452 se rimska vojska ni branila na teh položajih. Tudi germanski gospodarji Italije, Vzhodni Goti in pozneje Langobardi so prišli z vzhoda.

Smer sever-jug pa je bila verjetno pomembnejša po naselitvi Slovanov. Med prijateljskima državama, langobardsko Italijo in Avarijo v Panoniji, so se znašli Slovani v Karantaniji in Karnioli, ki so se večkrat, kot govore pisni viri, spopadli tako z Avari kot Langobardi, vdiral pa so tudi v bizantinsko Istro na jugu.

Vsaka reč je za nekaj dobra, pravijo. Tako je po mojem mnenju pretirana gradnja avtocest v arheologiji povzročila pravi bum in je bilo treba sestaviti posebno skupino arheologov na avtocestah Slovenije. Je to opazno tudi na razstavi?

Na avtocestnih trasah so bili odkriti arheološki ostanki, ki jih lahko pripišemo zgodnjim Slovanom. Pri Murski Soboti, v Slivnici in Spodnjih Hočah pri Mariboru so arheologi izkopali shrabne jame in ostanke zemljank, preprostih, v tla vkopanih bivališč. V njih so našli črepinje posod, pekače, železne sekire, ročne mline.

Datacija na podlagi meritev razpolovne dobe radioaktivnega ogljika je pokazala, da so v enem od takšnih selišč živeli ljudje v drugi polovici 7. stoletja.

Takšnih najdišč doslej nismo nismo poznali, šele odpiranje velikih površin ob cestnih delih je omogočilo njihovo raziskovanje. To je seveda velika pridobitev za slovensko arheologijo in s temi odkritji je vzpostavljena vez s sorodnimi najdišči na Slovaškem, Češkem in drugih slovanskih ozemljih.

Veseli smo, da so te najdbe razstavljene na naši razstavi, čeprav so bile izkopane nedolgo tega, zadnja najdba, ki je razstavlje-

na, šele pred poldrugim mesecem.

Kaj je bistveno spremenilo védenje o življenju med 5. in 10. stoletjem na našem ozemlju?

Našega védenja niso bistveno dopolnile le zgodnje slovanske najdbe, ampak tudi temeljito poznavanje staroselskih višinskih naselbin in odkritje bogatih najdb, ki so pripadale vojaškemu sloju v slovanskem obdobju.

Višinske naselbine – v Sloveniji jih je ugotovljenih okoli trideset, datirane pa so od 5. do začetka 7. stoletja – kažejo dokaj enotno podobo. Sezidane so bile na vrhu vzpetin in zavarovane z obzidjem, na najvišjem mestu v naselbini je stala krščanska cerkev, okrog pa stanovanjske hiše in zbiralnik za kapnico.

Te romanske naselbine so bile večidel, kot kažejo izkopavanja, nasilno razdrte. Poselitev slovenskega ozemlja je bila torej tedaj povsem drugačna, kot je sedaj, podobna je bila, recimo, današnji poselitvi v Istri z naselji, kot so Buzet, Motovun, Kaštel ...

Vojaške najdbe iz "karolinškega horizonta" pa so bile najdene v reki Ljubljanici, v Sebenjah na Bledu, Ljubični nad Zbelovsko Goro, predvsem pa na Gradišču nad Bašljem severno od Kranja. Najdeni so bili številni kovinski deli konjeniške opreme in konjske opreme, pri kateri so vidni frankovski vplivi, predmeti pa so najbolj podobni tistim z najdišč na ozemlju Moravske, tedaj najpomembnejše slovanske države.

Po čem – če sploh – je mogoče prepoznati pripadnost neki etničnosti v zgodnjem srednjem obdobju?

Arheologi so si svoja orodja izdelali na podlagi najdb, zbranih s širnih območij. Postopno so tako opredelili gradivo iz različnih obdobjih kot bronastodobno, rimsko, zgodnjem srednjem obdobju.

S pomočjo zgodovinskih virov so se lotili tudi etnične opredeljevanja in posamezne sklope najdb – izvirajoče iz naselbin, grobov, zakladnih zakopov in svetišč – opredelili kot germanske, nomadske, slovanske. Znotraj teh splošnih opredelitev pa poskušajo pripadnost nekaterih sklopov določiti še bolj podrobno in jih povezati s posameznimi ljudstvi.

Da so bile etnične skup-

nosti v svojem času prepoznavne in da je bila pripadnost k plemenu zelo pomembna, je jasno iz poročil tedanjih piscev. Prav tako je jasno, da na istem ozemlju v istem času ni prostora za strnjeno in hkrati neodvisno bivanje dveh skupnosti.

Je pa pri etničnem opredeljevanju potrebna velika previdnost. To so seveda upoštevali tudi avtorji razstav, na katerih so v zadnjem desetletju predstavili Gote, Bavarce, Langobarde, Vikinge, Hune, Avare, Madžare, Alamane, Franke, Moravane.

Ali najzgodnejše slovanske najdbe v Prekmurju spreminjajo teorijo o naseljevanju Slovanov?

Ne, potrjujejo jo.

Kako bi opisali vsakdan v življenju takratne "normalne" družbe?

O vsakdanjem življenju tedanjih prebivalcev manjka veliko podatkov. To hitro ugotovi vsak, ki želi upodobiti vsakdanjik tedanjih prebivalcev v slikanici ali rekonstruirati podobo tedanjih ljudi.

Arheološki podatki, ki jih imamo na voljo, izvirajo iz določenih vrst najdišč, kjer so se ohranili predvsem kovinski, kamniti, stekleni, glineni in koščeni predmeti. Manjkajo pa izdelki iz lesa, oblačila in obutev. S temi težavami smo se srečevali tudi pri naši razstavi, ko smo rekonstruirali podobe nekaterih posameznikov.

Koliko podatkov je mogoče dobiti iz močvirij in podobnih "mokrih" najdišč, vidimo na vikinških najdiščih, kjer so našli čudovite lesene izdelke, od sani do postelj, pa tudi pri novogorodskih Slovanih, kjer so odkrili številne zapise, vrezane v brezovo lubje ...

Se pa tudi podoba vsakdanjega življenja na sedanjem slovenskem ozemlju hitro dopolnjuje. Poleg arheoloških in antropoloških podatkov so temu namenjeni tudi različni tehnološki poskusi, ki so jih v zvezi z razstavo opravili konservatorji v muzeju, o izdelavi glavnikov, o krašenju predmetov s tavširanjem, emajljanjem, vrezovanjem ...

Bo razstava dala nov veter tudi venetologom? Bi v čem laho našli svojo potrditev?

Mislím, da razstava prinaša veliko novih podatkov, ki jih bo treba upoštevati pri nadaljnjem raziskovanju. To velja tako za naselitveno kot avtohtonistično teorijo.

Arheologi smo opravili številna izkopavanja, objavljene so bile temeljne študije, zbrano je bilo veliko gradiva, tri leta je potekala obsežna konservacija najdb, ki so na voljo vsem, z razstavnim katalogom, ki bo izšel septembra, pa bodo tudi še po tem, ko bo razstava zaprta.

Čas, ki ga zajema razstava, je čas nastajanja celinske Evrope. Kaj pa današnje slovensko ozemlje ob morju?

V pozni antiki je to ozemlje zagotavljalo varno zavetje tistim prebivalcem, ki so se pred barbari umaknili iz obmejnih pokrajin. Nastala so nova naselja, ne samo na vzpetinah, kot je bilo v notranjosti, ampak tudi na otokih. Morske poti so naseljem omogočale povezave s svetom. Tudi mestu na koprskem otoku, tedaj imenovanem Justinopolis. Njegove vezi s svetom v starejšem obdobju, med 5. in 7. stoletjem, dokazujejo oljenke, amfore in fino namizno posodje s sredozemskih obal, v mlajšem obdobju, med 8. in 10. stoletjem, pa dva arabska srebrnika in srebrnik Karla Velikega, edini, ki je bil najden v Sloveniji.

Je to ozemlje še kdaj v poznejši zgodovini doživljalo tako viharne dni?

Spreminjanje rimskega sveta v evropski srednjeveški svet je bilo skrivnostno, predvsem pa dolgotrajno dogajanje. Zato so besede o viharjih dneh lahko varljive. Ko so si Vzhodni Goti leta 489 utirali pot v Italijo, je bilo zanje in za prebivalce tistih krajev, skozi katere so se pomikali, to nemirno in nevarno leto, več kot tridesetletno obdobje po tem pa je bilo pod vladno Teodorika zlato obdobje miru in varnosti.

Razstava Od Rimljanov do Slovanov je rezultat izkopavanja v zadnjih letih. Se tako na njej odraža tudi napredek stroke?

Vsekakor je razstava pregled čez neko raziskovalno obdobje. Poleg tega, kar ima povedati obiskovalcem, sporoča marsikaj, kar je pomembno tudi za strokovnjake. Med drugim nas opozarja, da je treba objaviti še nekatera manjkajoča temeljna poročila o najdiščih, na katerih so bile raziskave končane že pred leti. Hkrati pa razstava usmerja raziskovalce k novim najdiščem in komaj uzrti problematiki.

Milan Vogel

DELO, 10. julija 2000

Misijonska srečanja in pomenki

1338. Pretekli teden je bil opisan piknik

Misijonske znamkarske akcije (MZA), ki je bil 9. julija na Slovenski pristavi. Danes pa objavljamo finančno poročilo, a je treba dodati, da je bilo za kuhinjo in pijačo veliko darovanega, zato tudi stroški niso veliki. Vsem za vse darovano v imenu vseh, ki bodo prejeli pomoč iz tega sklada: Bog povrni s svojim blagoslovom!

Dohodki:

Darovi	\$ 13,975
Listki ("tickets")	2,899
Srečolov	1,153
Afghan	350
Nabirka pri sv. maši	278
Pecivo (in še "tickets")	364
Ročna dela	134
Rože	25
Skupen dohodek	\$ 19,198

Izdatki:

Pristava (najemnina, čiščenje)	\$ 555
Kuhinja	490
Dovoljenje za pijačo, žganje	119
Skupen izdatek	\$ 1,164

Končni obračun:

Dohodki	\$ 19,198
Izdatki	1,164
Prebitek piknika	\$ 18,034

DAROVANI: NN (2 bogoslovca \$700, R.O. \$60) \$4500; Sophie Kosem + Frances Kosem \$200 (za bog. Alava Tedesko \$400, za ljub. sem. \$100, za vse \$500) \$1200; Mari Celestina (za bog. Gregor Celestina \$350, Karmel Sora \$100, Rev. T. Mavrič \$50, Rev. F. Urbanija \$50, Rev. L. Tomazin \$50, s. Mikica \$50, Rev. P. Opeka \$50, za vse \$200, za sv. maše \$100) \$1000; NN (za Rev. Mavrič \$200, za Rev. Letonja \$200, za Madagaskar \$300, za Zambijo \$300) \$1000; Janez Koren (za salezijance \$500, za Rev. Mavrič \$200) \$700; Janez K. (za salezijance - Želumlje) \$500; Rudi Kolarič \$500; Mary Križman (za Rev. Letonja \$200, za vse \$100, za pošto \$10) \$310; Ivana Hirschegger (za Rev. Mavrič \$100, za s. Cecilijo Rode \$100, za vse \$50) \$250. Ivan, Paula Hauptman \$250; MZA (za bogoslovca) \$250. NN (za bogoslovca \$150, za vse \$50) \$200; Urši Štepec (za karmeličanke - Sora \$100, za salezijance \$100) \$200; Ani in Toni Berkopec \$200; Frank in Mara Hren (\$20 in dobitok \$150) \$170; Ivanka Kete (za Rev. J. Mesec \$50, za Rev. D. Lisjak \$50 za žlice) \$100; Rudi in Ani Knez (za s. K. Knez) \$100; Štefan Marolt \$100; Pepca Tominc \$100.

DALJE: Vili in Rela Zadnikar \$100; Kati Sršen (za Rev. Mavriča in Letonjo) \$100; Frank Šega \$100; NN \$100; Niko Tomc (za s. M. Pavlišič) \$100; Veronika Devine (za s. Pavlišič) \$100; Ivanka Kete (za mis. v Rusiji) \$100; NN (za karmel - Sora \$50, za s. Z. Škerlj \$50) \$100; Niko Tomc (za s. Pavlišič) \$100; Ani, John Tushar (za Rev. Opeka) \$100; Rudi Knez ml. \$100; M.T. Lavriša (v spomin + P. Zupančič \$25, \$75 v spomin pok. sorodn.,

za Rev. Opeka) \$100; Milka Bonač (za Rev. Opeka) \$60; NN \$50; Frank in Tončkar Urankar \$50; Tončka in Viktor Lamovec \$50; Matilda Tavčar \$50; Marija Marolt \$50; Marija Žakelj \$50; Ivanka Košir \$50; Marjan in Fani Štrancar \$50; Vid in Emily Slemc \$50; Milica Ovnič \$50; Justi Pičman \$50; Frances Grčar \$50; Zalka Likozar (Rev. Mavrič) \$50. NN (po MaryAnn Mlinar) \$50.

IN ŠE: Vinko in Mary Vrhovnik \$40; Fanny Omahen \$30; MaryAnn in Erik Krevh \$30; Julka Grmšek \$25; G. Grmek \$25; Štefan in Josephine Zorc (za Rev. Letonja) \$25; Vida Jakomin \$20; Mary Vavpotič (dve sv. maši po njenem namenu) \$20; Marija Cugelj \$20; Anton Vogel \$20; Olga Kalar (v spomin moža Ludvika) \$20; Katica Drew \$20; Mary in Joseph Koren \$20; Angelca Hribar \$20; Marija Frank \$20; ga. Doljack \$20; Frank Boh \$20; Mimi Cendol \$10.

Iz vsega navedenega lahko razberete, da je Nebeški Oče zares blagoslovil naše delo. Naj tudi On vsakemu poplača, kar je z dobro voljo storil. Kljub skromni udeležbi, je velik uspeh. Hvala Ti, Dobri Oče!

Iskrena vam hvala v imenu vseh, ki bodo deležni vaše dobrote.

Marica Lavriša

1004 Dillewood Road
Cleveland, OH 44119

41. Slovenski dan

(nadaljevanje s str. 14)

slovenska kultura postala del njihovega življenja, potem bodo tudi čutili potrebo, da jo negujejo in gojijo naprej.

Izziv na naprej

Pri marsikateremu starejšemu se lahko odkrije občutek malodušja, ko primerja preteklost s sedanostjo. Ko pa si še predstavlja bodočnost, se pa kar počuti brezmočnega in resiniranega, saj gleda v prihodnost z razočaranjem, ker misli, da stanju izgubljanja vrednote jezika in kulture ni več pomoči in torej, da se ne splača nikakršnega truda več.

Tako prepričanje prav gotovo ni prepričanje človeka, ki bi v sebi ohranil vsaj kanček optimizma. Bolj je podoben obupanemu pesmistu, ki vidi vse črno in zaradi tega se ne želi več angazirati in iskati kakšno rešitev.

Če bi tako delali vsi, smo lahko prepričani, da človek ne bi napredoval niti za pedenj. Na srečo danes obstaja še kar nekaj idealistov in optimistov, ki mislijo drugače in ki vztrajajo na okopih kljub temu, da jim marsikdo, če že ne veliki del maje z glavo ali celo nasprotuje.

Tudi mladi morajo biti soodgovorni in aktivni pri tem delu. Lastnost mladega človeka je iznajdljivost in pripravljenost tvegati. Te sposobnosti je potrebno izkoristiti in spodbuditi. Morda se lahko najde kakšen drugačen pristop ali način, ki bi ohranjanje slovenskega jezika in kulture naredilo bolj domače njihovega mišljenju in prepričanju.

Danes ni več toliko ovir, ki bi stik med mladimi doma in v tujini onemogočalo. Izmenjava še posebno v poletnem času bi morda bila ena možnost, druga je prav gotovo druženje v raznih skupinah, ki zdaj že obstajajo v slovenski skupnosti po župnijah. Močno povezovalno moč ima prav gotovo tudi šport in športni dnevi. Tudi nedeljsko srečevanje najprej pri daritvi sv. maše daje spodbudo, da se nato še ob sproščnem pomenkovanju po tem medsebojno prijateljstvo krepki.

Spoštovanje gospe in gospodje! Ohranjanje slovenstva, slovenske kulture in jezika ni lahka stvar, je pa lepa. Ohranjati to, kar smo podedovali od naših prednikov, je samo en del. Drugi, težji, pa je to dediščino sprejeti in jo posredovati naprej. Modrost in vztrajnost odraslega ter iznajdljivost in zavzetost mladega lahko veliko več naredita, če se drug drugega dopolnjujeta.

V tem dopolnjevanju in v složnem vzdušju je veliko lažje delati in pri tem delu imeti tudi uspeh. To je tudi tisto, kar bodo od nas pričakovali naši zanamci. Od nas je odvisno, ali bodo tudi oni deležni tega bogastva, ki ga skušamo danes ohraniti mi.

Hvala lepa!

45-letnica društva

(nadaljevanje s str. 14)

Res, da so se od časa do časa pojavljale razpoke v organizaciji in med osebnostmi, vendar je treba priznati, da je na koncu vedno prevladala ideja združevanja in poslanstvo SDM

se še vedno nadaljuje. Član je v začetku lahko postal vsak samski Slovenec, družina pa samo, če je bil eden od zakoncev Slovenec. Različni odbori društva so pri svojem delu, kolikor je bilo mogoče, vedno skušali spoštovati tradicije in običaje, ki so vezani na slovensko krščansko tradicijo.

V društvenem pravilniku je bilo in je še danes zapisano, da je društvo nepolitična organizacija. Politično ali versko prepričanje je osebna stvar. To pravilo je odgovarjalo večini slovenskih priseljencev v Avstraliji in uspelo obdržati delovanje prve slovenske organizacije v okoliščinah, kakršne so bile vse do propada komunistične diktature in osamosvojitve Slovenije.

V prvih letih obstoja društva v spisku članov zasledimo več kot 1200 imen. Če upoštevamo, da se je takrat članstvo vodilo po številu družin in je ime člana vključevalo tudi člane njegove družine, ni pretirano reči, da so redki Slovenci v Melbournu, ki ne bi bili vsaj nekaj časa člani SDM.

Vsa leta svojega obstoja je bilo društvo važen dejavnik pri ohranjanju slovenske narodne zavesti in ponosa nad narodnostno pripadnostjo.

Ker Slovenci vse do leta 1991 nismo imeli lastne države, ki bi predstavljala in zagovarjala interese Slovencev kot samostojne etnične skupnosti v avstralski večkulturni družbi, je bilo njegovo (SDM-ovo) poslanstvo še toliko pomembnejše.

SDM je bila vedno široko odprta organizacija, ki je poudarjala slovenstvo in skrbela za slovensko identiteto. Vse stroške pri izvrševanju svojega poslanstva in lastnega vzdrževanja je društvo vedno krilo iz svojih dohodkov, brez pomoči od zunaj. Potrebno je še danes, po 45 letih obstoja, ko se Slovenci, povojni priseljenci, počasi starajo.

Vsak od nas, ki smo si izbrali SDM kot del naše izseljenske življenjske poti, je lahko zadovoljen in ponosen, da smo imeli priložnost prostovoljno sodelovati in ga tako obdržati pri življenju 45 let. Kakšna bo prihodnost naših slovenskih organizacij v Melbournu, pa je odvisno od nas vseh.

Stanko Prosenak
Melbourne, Avstralija
MISLI, Junij, 2000

Z AMERIŠKO DOMOVINO
ŠE VEDNO NA TEKOCEM

Misijonska Znamkarska Akcija (MZA)

Catholic Mission Aid (CMA)

je javna, nepridobitna, dobrodelna misijonska organizacija. Ustanovil jo je Fr. Charles A. Wolbang, CM. Registrirana je v mestu Columbus, Ohio, ZDA.

Za pomoč slovenskim misijonarjem zbira finančno pomoč za njih delo med ubogimi v misijonskih deželah ter za vzdrževanje bogoslovcev za domači misijon.

Hvaležni bomo za vsak dar, ki ga boste darovali v ta namen.

Spomnite se misijonarjev in ubogih v svojih oporokah. Za vse prejete darove izdamo potrdilo za "Income tax".

Uradni naslov:

MZA - CMA

17826 Brian Ave., Cleveland, OH 44119

Glavni odbor MZA-CMA, Cleveland